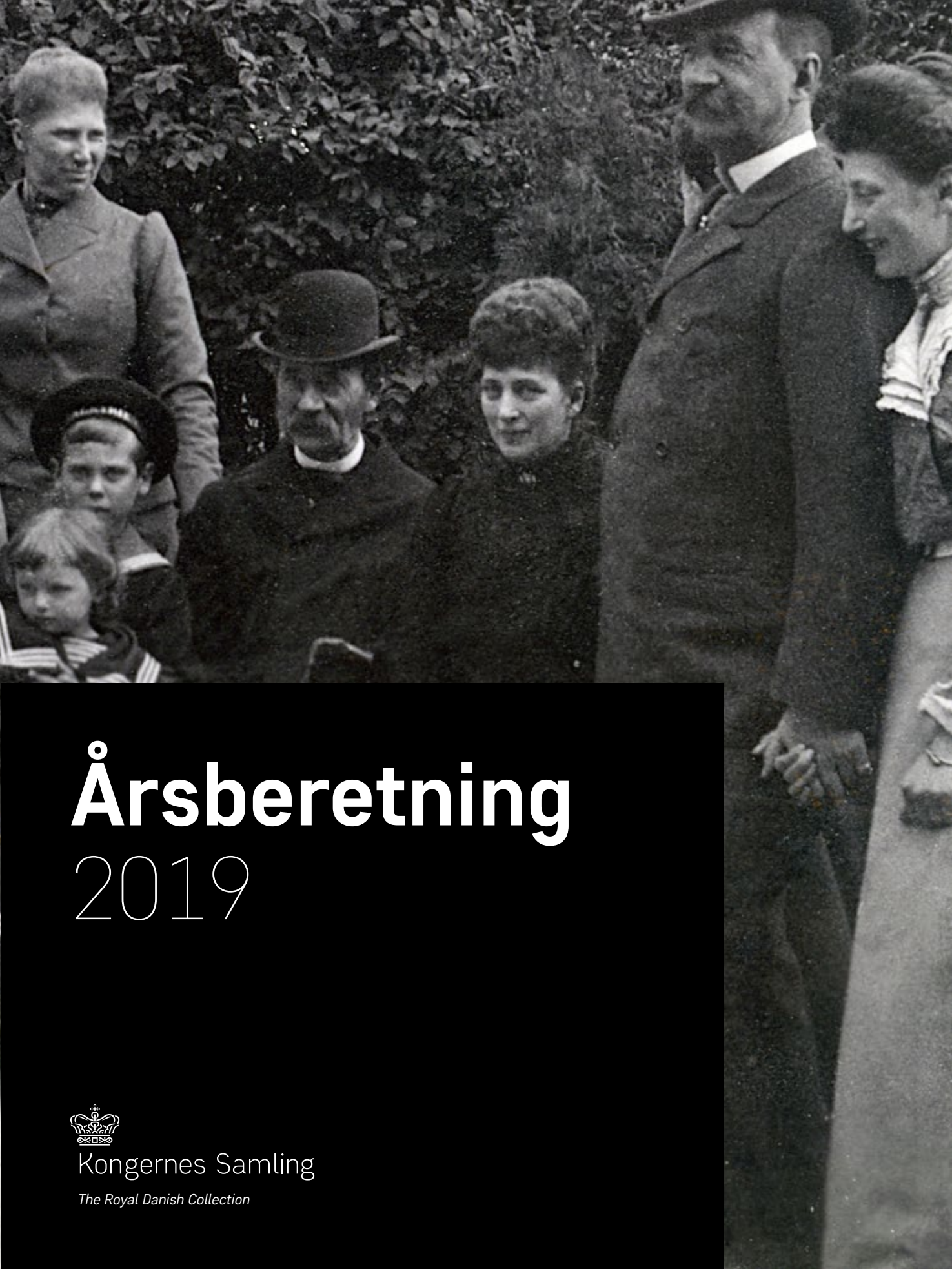




Årsberetning 2019



Kongernes Samling

The Royal Danish Collection



Kongernes Samling

The Royal Danish Collection

2019 har været et travlt år på Kongernes Samling ikke mindst forårsaget af en besøgsrekord med i alt 559.554 gæster fordelt over Rosenborg og Amalienborgmuseet. Samtidig har det også været et år, hvor fokus i høj grad har ligget på eksekvering af mål formuleret i Strategien 2019-22, "Kongernes Samling – en relevant og engagerende kulturinstitution", herunder arbejdet med revitaliseringen af gæsteoplevelsen på Amalienborgmuseet.

Som led i indsatsen for at revitalisere besøget på Amalienborgmuseet åbnede vi i maj 2019 vores nye butiks- og billetsalgsområde. Kongernes Samling kan nu tage imod gæster i et indbydende og mangedoblet butiksareal, hvor der både er plads til at servicere de mange gæster og til at præsentere butiksprodukterne på en attraktiv måde.

På Beletagen sluttede den velbesøgte særudstilling *Eventyrdronningen* den 19. maj 2019, men kun for at blive pakket ned og transporteret til Silkeborg Museum, hvor den åbnede i en tilpasset form den 12. oktober 2019. Her kan gæsterne se H.M. Dronningens mange kostumer og kreative scenografi frem til den 13. april 2020.

Der er også blevet arbejdet med at føre udtrykket i Havesalen i Christian VIII's Palæ tilbage til et mere autentisk udtryk, hvorfor rummet nu fremtræder tydeligere som det smukke – og eneste tilbageværende – rokokorum i palæet, som det er. Det tidli-

gere såkaldte "Guldbur", et kammer, der indeholdt smykker og kostbart kunsthåndværk med relation til den glücksborgske gren af kongefamilien, er blevet nedlagt i 2019 og er i 2020 genopstået som *Fabergékammeret*; nu med fokus på russisk juvelerkunst fra 1860-1917.

I H.M. Dronningens Håndbibliotek, som også har til huse i Christian VIII's Palæ, har vi i 2019 blandt andet haft fokus på at indscanne de tusindvis af fotografier i samlingen i forbindelse med en kommende billeddatabase, hvortil der vil være delvist offentlig adgang. Som led i en større integration af Håndbiblioteket i Kongernes Samling indgår biblioteket derudover i en række kommende formidlingsprojekter.

Igen i år har Læringsenheden haft travlt med at udvikle og afholde undervisnings- og formidlingsforløb for en bred målgruppe på både Rosenborg og Amalienborgmuseet. Der er konstant fokus på nye formidlingsgreb og aktiviteter, der favner bredt.

På Rosenborg er vi dedikeret til vedvarende at udvide vores viden om samlingen og dens historie, ligesom vi har suppleret Samlingen med relevante nyere hvervelser og udgivet fire bøger om hhv. Christian 6., Frederik 5., Christian 7. og Frederik 6.

Bevaringsindsatsen i forhold til museets samling er omfattende og kræver en stor og engageret indsats. Vi har således afsluttet en omfattende tilstandsvur-

dering og pladsregistrering for genstande på Rosenborg, Amalienborgmuseet og vores magasiner i 2019. Derudover er der blandt andet arbejdet med en vurdering af konserveringsbehovet for hele 200 dragter, herunder blandt andet kroningsdragter og kroningskjoler.

For en arbejdsplads som Kongernes Samling med sine mange forskellige faggrupper, kompetencer og afdelinger er det vigtigt konstant at have fokus på at øge trivsel og samarbejde på tværs af organisationen. Det er der også i 2019 blevet arbejdet med igennem forskellige tiltag og initiativer, ligesom også ledelses- og medarbejderudvikling har været et indsatsområde.

Kongernes Samling er begunstiget af en stor og dedikeret medarbejderskare med betydelige kompetencer inden for hver deres felt. At få både styrket og sat disse kompetencer i spil til gavn for hele organisationen er et væsentligt fokusområde.

Hendes Majestæt Dronningen og den øvrige kongelige familie skal have stor tak for den store og kontinuerlige opbakning og interesse, der bliver udvist Kongernes Samling.

Henning Fode
Direktør

Thomas C. Thulstrup
Museumsdirektør



Kongernes Samling var arrangør af det årlige seminar og landsmøde i Dragt- og Tekstilnetværket, som også bød på en omvisning på Rosenborg med fokus på silketapetet i Christian 4.s skrivestue. Her fotografere tre deltagere stykker af det lysegrønne moiré-behandlede tapet fra 1714. Det er enestående, at tapetet stadig kan opleves ophængt.

The collection was the organizer of the annual seminar and congress of the Costume and Textile Network during which there was also time to study the silk wallpaper in the Writing Room of Christian IV. Here three participants are photographing the green moiré-patterned wall paper from 1714. It is unique that the wall paper can still be seen on the walls.

FORSKNING OG STUDIEBESØG

Forskningsindsatsen ved Kongernes Samling udgøres af flere elementer. En bestanddel er projekter, der tager udgangspunkt i genstande fra samlingen, eller personer, der knytter sig til den kongelige historie. Et andet og betydeligt felt er studier og tilgængeliggørelse af værdifulde kilder, der muliggør fremtidig forskning i samlingen. Desuden opfylder vi en vigtig funktion igennem de flere hundrede besvarelser på faglige forespørgsler årligt. Ud over disse opgaver lægger vi i disse år mange kræfter i samlingsstudier, der kan understøtte vores ambitioner på udstillingsområdet. Peter Kristiansen har fortsat arbejdet med at tilgængeliggøre Rosenborgs ældre, håndskrevne inventarier. Inventarierne 1696-1802 er færdige og 1812/13 er under indtastning. Tilgængeliggørelse af de håndskrevne, og nogle gange svært læselige inventarier, er af stor nytte for forskning i genstandenes historie på slottet.

Peter Kristiansen arbejder fortsat med klargørelse af sine studier af Rosenborgs samling af signeter til publikation.

Museumsinspektør emeritus Jørgen Hein fortsætter sin undersøgelse om Rosenborgs møbler i Rigsarkivets arkivalier.

Peter Kristiansen er den, der får langt de fleste forespørgsler til besvarelse. Fra den 1.1. til 31.12.2019 har han besvaret 250 forespørgsler.

Studiebesøg hos samlingen

Dr. Sussan Babaie med studerende, Courtauld Institute, London, for at se Rosenborgs samling af persiske silkefløjler fra det 17. årh. I samarbejde med samlingens tekstilkonservatorer (Peter Kristiansen, 22. feb.).

Islands rigsarkivar Anna Agnarsdóttir og formanden for Islands historiske Selskab Hrefna Róbertsdóttir, for at orientere sig i samlingens portrætter af fælles dansk-islandske konger (Peter Kristiansen 13. marts).

Karsten Kold, Ålborg. Udkast til stempler for Christan 5., udført af Anton Meybusch (Peter Kristiansen, 21. aug.).

Ulrike Weinhold og Therese Witting, Staatliche Kunstsammlungen Dresden. Genstande fra Grønne Kabinet og Skatkammeret (Peter Kristiansen, 17. sept.).

Waldemar Ossowski, Ewa Pawlega m.fl., Rav-museet i Gdansk, for at orientere sig i Rosenborgs samling af genstande af rav (Peter Kristiansen, 17. sept.).

Specialestuderende fra Kunstakademiets Skoler for Arkitektur og Design (Axel Harms, 2. okt.)

Tim O'Leary fra Historic Royal Palaces (Peter Kristiansen, 15. nov.).

Ane Pilegaard fra Kunstakademiets Skoler for Arkitektur og Design (Axel Harms, 19. dec.).

Studiebesøg uden for samlingen

Fælles konservatortur til Frydenlund Slot samt Louisiana for at se på bevaring og brug af slotte, der benyttes aktivt af familie og virksomheder, samt moderne opstilling af udstillinger og magasiner.

Fælles studiebesøg på Museet på Koldinghus – besigtigelse af udstillingen om prinsesse Benedikte.

Tom Feilberg: Besøg på Frederiksborg Slot med museumsinspektør emeritus Jørgen Hein for at besigtige møbler.

Håndbiblioteket

Pia Rink for at se Henrik Rink-materiale vedr. Grønland og Nicobarerne. (Mikael Bøgh Rasmussen, 3. jan.)

Peder Dam, Odense Bys Museer for se håndtegnede kort over Danmark og de tidligere kolonier (Mikael Bøgh Rasmussen, 18. feb.)

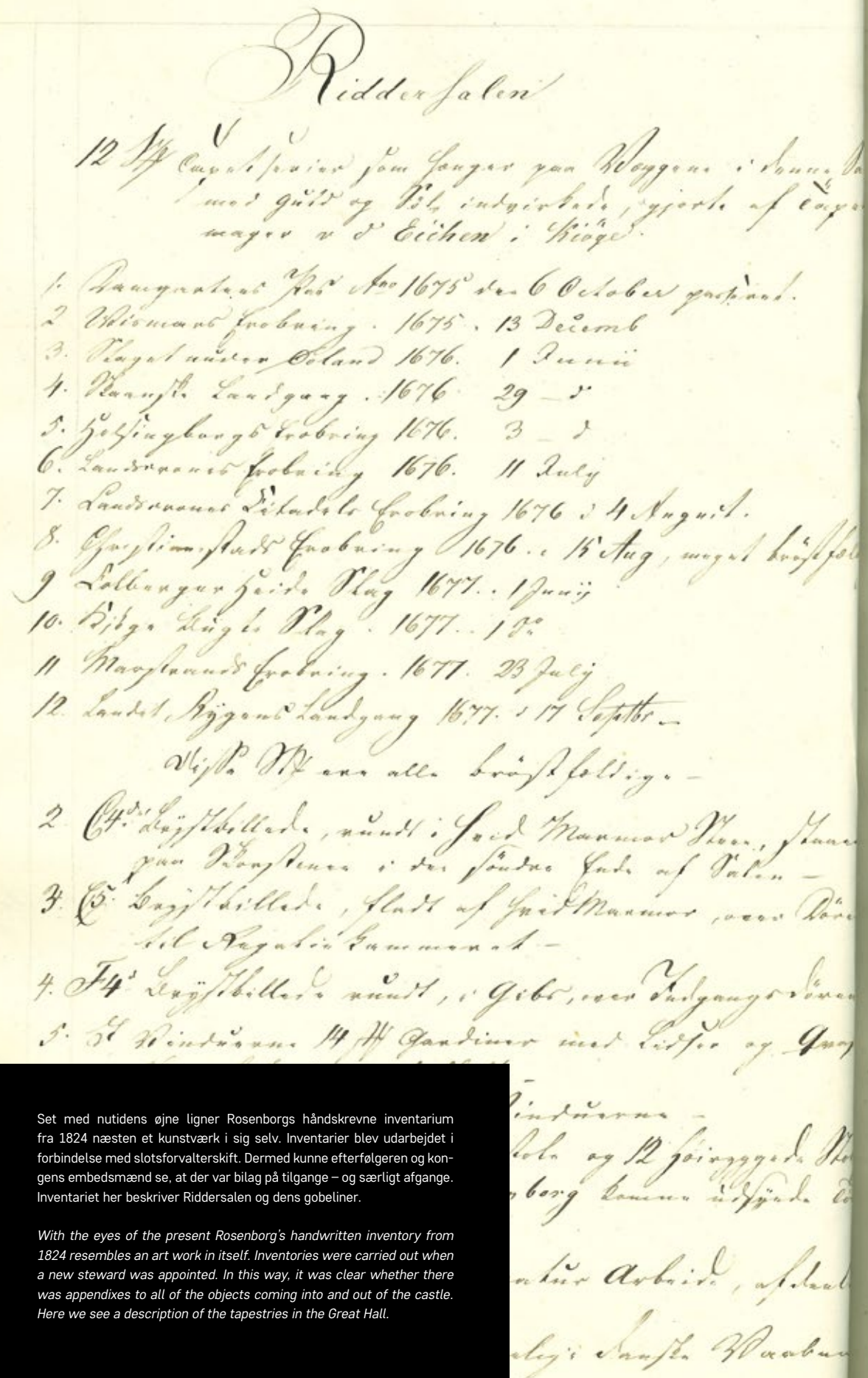
Lars Stig Duehart, Drachmann-Selskabet for at se på Holger Drachmann-udgaver (Mikael Bøgh Rasmussen, 4. jun.).

Fredric Shauger, New York Map Society, for at se Ptolemæus-udgaven fra Lyon 1535 og andre gamle kort (Mikael Bøgh Rasmussen, 19. aug.).

Torbjørn Ødegaard for at se på gamle norske kort (Mikael Bøgh Rasmussen, 19. sep.).

Eric Blair-Joannou, Metropolitan Museum, New York, for at se på materiale om Mexico (Mikael Bøgh Rasmussen, 22. dec.).

Desuden en række besøg fra film- og tv-tilrettelæggere, forfattere og redaktører, der skulle se på film- og billedmateriale vedrørende kongehuset.



Set med nutidens øjne ligner Rosenborgs håndskrevne inventarium fra 1824 næsten et kunstværk i sig selv. Inventarier blev udarbejdet i forbindelse med slotsforvalterskift. Dermed kunne efterfølgeren og kongens embedsmænd se, at der var bilag på tilgange – og særligt afgang. Inventariet her beskriver Riddersalen og dens gobeliner.

With the eyes of the present Rosenborg's handwritten inventory from 1824 resembles an art work in itself. Inventories were carried out when a new steward was appointed. In this way, it was clear whether there was appendixes to all of the objects coming into and out of the castle. Here we see a description of the tapestries in the Great Hall.



Uden vores konservatorer kunne optagelserne til DR's programserie om Frederik 9. ikke have fundet sted. Det var kun vores konservatorer, der flyttede genstande i forbindelse med optagelserne og sørgede for, at genstandene blev flyttet tilbage til deres rette plads. Og anledningen kunne også bruges til vedligehold, nu vi alligevel var i værelset.

Without the help of our conservators the shootings for the television series about Frederik IX could not have taken place. It was only the conservators who moved objects during the shootings and made sure that the objects returned to their right place. And in between a bit of maintenance was carried out.

SAMLING – BEVARING – REGISTRERING

Genstandsrevision

Museet havde d. 12. december besøg af Udvalget for revision af genstande ved De Danske Kongers Kronologiske Samling, bestående af Peter Navtoft og Steen Nottelmann. Udvalget startede med en drøftelse af museets praksis for registrering af nagelfaste genstande og inventar og modtog herefter en redegørelse for museets igangværende sikringsarbejde.

Revisionen tog herefter udgangspunkt i Schöfferskabet med registreringsnummeret 12-6 i rum 12, der formidler Christian 6. og dronning Sophie Magdalenes periode. Efter opslag i samlingens database gennemgik man herefter de følgende 14 nummererede genstande i databasen. Herpå besøgte udvalget yderligere ti genstande anbragt i en hjørnemontre i samme værelse.

Derefter afholdt udvalget revision i Frederik 8.s arbejdsværelse på Amalienborgmuseum. Udvalget besøgte herefter 17 genstande i værelset med udgangspunkt i nr. 1-1280 fotografi af bl.a. Christian IX og dronning Louise i mørklilla plysramme.

Udvalget konstaterede, at registreringsforholdene – herunder beskrivelserne omkring de udpegede genstande – var korrekte, og at genstande flyttet i forbindelse med sikringstiltag kunne følges tilfredsstillende.

Konservering

Der er i 2019 blevet foretaget vurderinger af konserveringsbehovet for hele 200 dragter i museets sam-

ling, herunder kroningsdragter, kroningskjoler og karruseldragter. Dette er den største og mest gennemførte gennemgang af dragternes bevaringsmæssige tilstand, der nogensinde er udført. Dette arbejde har kun været udført rudimentært tidligere, og museet vil med denne gennemgang få et klart billede af hele den ældre del af dragtsamlingens konserveringsbehov.

Arbejdet fortsætter med konservering og restaurering af genstanden *Kabinetsskab fineret med valnød, tulipaner i indfarvet ahorn og ben og indlagt med florentinske mosaikker, Danmark, omkring 1680. Tilkommet 1839/43 fra Amalienborg*. Herunder har vi samarbejdet med Geologisk Museum om at finde sten til komplettering af pietra dura-arbejdet på skabet.

Rengøring af to stole (2-58, 3-161) og to taburetter (1-62, 2-68).

Der er derudover udført konservering af en lang række genstande for kongehuset, både tekstiler, grafik og diverse kulturhistoriske genstande.

- Fremstillet opbevaringspuder til understøtning af dragter på magasinet.
- Rengjort og pudset sølvgenstande til brug i Fabergéudstillingen.
- Lavet giner til en lang række dragter både til internt brug og til udlån.
- Løbende udført et stort arbejde i at vedligeholde de

udstillede genstande på Rosenborg, fx limning, udfyldning og retouchering af løse dele, træværk og lister.

- Konserveret og restaureret malerierne: Tuxen: Portræt af *Nicolai II som dreng*, Lambert van Haven: *Rigsvåbenet med ordenskæderne*, Mandelberg: *Billedhuggerkunsten* og ramme og bagplademontage til portræt af *Christian 4 i rustning*. Lavet bagplademontage til portræt af "Christian 4. i rustning".
- Digitaliseret fire bønnebøger skrevet eller med indførsler af Christian 4., Kirsten Munk, Sophie Rantzau, Leonora Christina og Kirstens Munks datter Anne Cathrine, hvis bevaringstilstand vanskeliggør yderligere håndtering i forbindelse med forskning og udstilling.

Bevaringsarbejde

Den samlede tilstandsvurdering og pladsregistrering er afsluttet for genstande på Rosenborg, Amalienborgmuseet og magasiner, og der mangler således kun deponerede genstande. Der er oprettet utallige montrér, hylder mv., således at genstandenes placering kan ses direkte i databasen og ikke i separate magasinlister som tidligere.

Der er udført et stort arbejde i at finde og digitalisere alle tilgængelige konserveringsrapporter, interne som eksterne, således at disse er tilknyttet de enkelte genstande direkte i genstandsdatabase. Ligeledes er malerierne, der er en del af Rosenborgs faste inventar, indført i museets database i forlængelse af den samlede tilstandsvurdering.

Derudover er der

- Udført tilstandsrapporter af 46 indlånte genstande til permanent udstilling på Amalienborg.
- Udført tilstandsrapporter af Thorvaldsen-figurene Jason og Hebe i forbindelse med udlån til Milano.

- Lavet et omfattende forberedende arbejde vedrørende silketapetet fra Christian 4.s skrivestue, heriblandt dokumentation, indfarvning, konsulentmøder, planlægningsmøder, budget mm.

- Indrettet og opstillet pallereoler til brug for større møbler og museumsgenstande i samlingens magasin i Brødeskov.

- Udtaget diverse genstande fra udstilling og magasiner til fotografering og forskning.

- Opsat nye skilte til formidling i det tredje skatkammer og Grønne Kabinet med tekster af museumsinspektør Jens Busck.

- Foretaget gennemgang af urene udstillet på Rosenborg med henblik på vedligeholdelsesplan/overblik med urmager Christian Lass.

- Foretaget vinterrengøring af genstande og interiører på Rosenborg og vedligehold af udstillingsområderne.

- Foretaget grundig rengøring af genstande og interiører i Christian 10.s arbejdsværelse, Frederik 9.s arbejdsværelse, Det Gotiske Bibliotek og Dronning Louises Salon på Amalienborgmuseet.

- Foretaget insektmonitoring af udstillinger og magasiner.

- Foretaget håndtering af genstande og montrér i forbindelse med yderligere udvikling af sikringsarbejdet på Rosenborg.

- Bistået i forbindelse med filmoptagelser i Ridder salen til serien *Prins Joachim fortæller*.

- Håndteret genstande, interiører og filmfolk/skuespillere i forbindelse med DR's filmoptagelser i Christian 10.s arbejdsværelse.



Konservator Tom Feilberg fastlægger løs finér på vores værksted i Brede. Først sprøjtes gammeldags varm læderlim ind under de løse områder. Ovenpå fineren lægges først et stykke teflonfolie, så spændmaterialerne ikke limes fast. Derpå et stykke polycarbonat, som er tilpasset nøgleskiltet, og øverst en kraftig spændklods med kork på undersiden.

Conservator Tom Feilberg is glueing on new veneer at our workshop in Brede. Firstly, a warm leather glue is sprinkled on beneath the loose areas. Then piece of teflon coating is put onto the veneer in order not to glue the fixating tools onto the veneer. Then a piece of polycarbonate adapted to the escutcheon, and on top a block with cork on the underside.



På billedet ankommer samlingschef Andreas Grinde og Christian 10.s fyldepen (i mappen). Fyldepenen var rekvisit i optagelserne til en scene i tv-serien Frederik 9. Konge til alle tider, hvor Christian 10. underskriver Grundlovsændringen af 1915 på Amalienborg, der bl.a. gav kvinder stemmeret. Scenen blev optaget i Danske Banks hovedkontor.

Head of Collection Andreas Grinde arrives with the pen of Christian X (in the briefcase). The pen was a prop in the shootings for a scene in the television series Frederik IX. King of All Times, where Christian X signs the Constitution of 1915 at Amalienborg Palace. The scene was shot at the headquarters of Danske Bank.

Udstillingsarbejde

- Klargøring og opstilling af kroningstæpperne til særudstilling i påskeferien fra d. 12. april 2019 til 23. april 2019.
- Nedpakning af udstillingen *Eventyrdronningen* på Beletagen på Amalienborgmuseet, samt efterfølgende håndtering, gennemgang og rens og vask af dragterne samt tilbagelevering af dragter til Pantomimeteatret.
- Genopstilling af Det Gyldne Tableau i Appartementsalen på Beletagen, Amalienborgmuseet.
- Omrokering af malerier i entréen i stueetagen, Amalienborgmuseet.
- Flytning af statuen *Badende Piger* fra stueetagen til den nye butik i kælderens, Amalienborgmuseet.
- Fremstilling af fint tilvirkede monteringsbeslag i rustfrit stål til genstande til brug i udstillingen i Fabergékammeret.
- Nedpakning af alle genstande i Guldburet i Amalienborgmuseet i forbindelse med klargøring til Fabergéudstillingen.
- Opstilling af genstande fra Kongernes Samling og hoffet i forbindelse med udstillingen *Eventyrdronningen* i Silkeborg.

- To særarrangementer på Rosenborg med opstilling af bl.a. kroningsdragter, kroningskjoler, karuseldragter og prinsessekrone.
- Nedpakning og returnering af genstande fra Måltidsudstillingen i Dragtgalleriet, Amalienborgmuseet.
- Farvesætning og design af tæppe til Det Pompejanske Gemak på Beletagen, Amalienborgmuseet, i samarbejde med Hendes Majestæt Dronningen.

Kurerture

- Merethe Kjeldgaard og Anna Sparr: Frederiksborg Slot, hjemtagning af genstande fra udstillingen *HKH Kronprins Frederik Prins til Danmark*.
- Skanderborg Museum, hjemtagning af genstand efter udstillingen *Modeskaberne Holger Blom – bag kulisserne*.
- Silkeborg Museum, opsætningen af *Eventyrdronningen*.
- Koldinghus i forbindelse med nedtagning af *Prinsesse af tiden. H.K.H. Prinsesse Benedikte og 75 års Danmarkshistorie*.
- Pernille Kokfelt: Gallerie d'Italia, Milano, skulpturer til udstillingen *Canova and Thorvaldsen, The Birth of Modern Sculpture*.



Salt- og peberbøsser af sølv med Frederik 9.s monogram i guld. Sættet er en gave fra regeringen til kongens 70-års fødselsdag. Dåse af sølv, indvendig med teksten "Rico från Ingrid 1935". Gave fra prinsesse Ingrid af Sverige til kronprins Frederik (9.) af Danmark i 1935. Begge doneret til samlingen af H.K.H. Prinsesse Benedikte.

Salt and pepper pots of silver with the monogram of Frederik IX in gold. The set was a present from the government to the king on his 70th birthday. Silver case with the inscription "Rico from Ingrid 1935". Gift from Princess Ingrid of Sweden to Crown Prince Frederik (IX) in 1935. Both donated to the collection by HRH Princess Benedikte.

NYERHVERVELSER

Museet indsamler genstande og andet materiale, der har tilhørt medlemmer af den kongelige familie, det kongelige hus i bred forstand eller som belyser monarkiets betydning for Danmark og den danske befolkning.

Til Rosenborg er tilkommet

Enkedronning Caroline Amalies Asyl fra 1865 i Rigensgade stod over for en større ombygning, og samlingen hjemtog derfor genstande, der fortæller om dronningens store sociale engagement. Her kan bl.a. nævnes et portræt af dronningen udført af J.V. Gertner, og dronningens stol, som hun brugte, når hun besøgte asylet. Men også mere praktiske ting; dronningens brevmappe og arkivkasse til sager vedrørende Asylet.

Der er på auktion erhvervet endnu tre kastemønter fra Frederik 3.s kroning i 1648.

Der er på auktion købt to kobberstik af hhv. en blå og en hvid ridder, og et maleri af Poul August Plum (1815-76): "En dreng falbyder porcelænsfigurer til en ung pige." Maleriet har tilhørt dronning Caroline Amalie.

Til afdelingen på Amalienborgmuseet er tilkommet

Fra Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Benedikte er skænket to lågkander af sølv, begge givet til Christian 10. ved kongens 25-års regeringsjubilæum i 1937. Endvidere er skænket et cirkulært fad med lighter og

cigaretæske samt et ovalt fad med salt- og peberbøsse – alle var gaver fra regeringen til Frederik 9. i anledning af kongens 70-års fødselsdag i 1969.

Tillige er skænket en lille, rund dåse af sølv, med indskriften "Rico från Ingrid – 1935".

I tilgift har prinsesse Benedikte skænket samlingen sin brudekjole fra 1968, den kjole, hun bar til tronfølgerens bryllup i 1967, den kjole, hun bar til prinsesse Nathalies bryllup 2011, endnu en kjole, en engelsk regnfrakke fra 1950'erne, og børnetøj, der har tilhørt prins Gustav.

Fra hoffet et broderet japansk silketæppe – oprindeligt en gave til kong Christian 9. og dronning Louise til guldbryluppet 1892.

Fra privat giver et erindringstegn fra kongemødet i Malmø i 1914.

Fra anden privat en samling af håndskrevne menukort fra 1924, fra en elev i enkedronning Lovisas køkken.

På auktion efter prinsesse Elisabeth er købt en æske med to spil kort og jetoner, der har tilhørt dronning Alexandrine.

På auktion købt to erindringstegn fra Christian 9. og dronning Louises guldbryllop 1892, det ene i miniature, samt et rejse-toilet-skrin, der har tilhørt Frederik 8.

På auktion købt et rejse-toilet-skrin, der har tilhørt Frederik 8.



Kronprins Frederik (8.)'s engelske rejse-toiletsæt er fra 1891 og fremstillet hos Walter Thornhill & Co. i London. Tasken bærer kronprinsens kronede monogram og indeholder bl.a. flasker med sølvåb og opbevaringskrukker af facetslebet glas med låg af sølv forsynet med kronprinsens kronede monogram, børster og vanityset med monteringer af elfenben, samt et spejl.

Crown Prince Frederik (VIII)'s travel toiletry is from 1891 and made by Walter Thornhill and Co., London. The bag is with the crowned monogram of the Crown Prince and contains flacons with silver lids and jars of faceted glass with lids of silver, brushes and vanity set with mounts of ivory as well as a mirror.



H.K.H. Prinsesse Benediktes brudekjole er designet af Jørgen Bender til brylluppet med Prins Richard i Fredensborg Slotskirke d. 3. februar 1968. Den hellange kjole er af hvid silke og med en bred bådudskæring. Den har smalle ærmer og et langt slæb. Kjolen var desuden prydet med irske familiekniplinger. Doneret til samlingen af H.K.H. Prinsesse Benedikte.

The wedding dress of HRH Princess Benedikte for her wedding to Prince Richard in 1968 was designed by Jørgen Bender. The full-length dress is of white silk with a wide boat neck, narrow sleeves and a long tow. It was embellished with Irish family laces. Donated to the collection by HRH Princess Benedikte.



På med klappen! Vi har fået taget nye billeder af forløbet I røg og damp – I fodsporet på Christian 4. Her kommer klassen med gennem kongens liv formidlet gennem mundtlig historiefortælling, dialog og hands-on elementer – bl.a. prøver børnene at bære klap for øjet som *Christian 4*. Forløbet findes både som undervisningsforløb og ferieaktivitet.

Put on your eye patch! We had new photographs taken of the learning activity In the footsteps of Christian IV. In this activity, the children gain an understanding of the King's life through storytelling, dialogue and hand-on elements, and among other things, the children get to wear an eye patch like the King did during his last years.

LÆRINGSSENHEDEN 2019

ÅRET DER GIK

2019 har budt på mange stjernestunder med gæsterne, store som små, som vores mange mindre formidlingsprojekter gennem året har været besøgt af. Vi har haft særligt fokus på nye formidlingsformater, bl.a. i forbindelse med udviklingen af det kommende års fokusudstilling *Skæbnestunder* på Amalienborgmuseet samt Kulturnattens nye tiltag *Den Lille Kulturnat*, kulturnat for børn, som vi afholdt for første gang i marts. Desuden har året været præget af arbejdet omkring etableringen af et nyt lærernetværk til gavn for vores mange besøgende skolelærere og -elever. Sidst men bestemt ikke mindst har året budt på omstrukturering af læringsenhedens organisering.

Relationsopbyggende arbejde

Læringsenheden har fortsat forrige års arbejde omkring opbygningen af et lærernetværk og generelt at skabe et bredere kendskab til undervisningspotentialer hos Kongernes Samling blandt landets skolelærere. Det relationsopbyggende arbejde blev i år markeret ved enhedens deltagelse på årets Læringsfestival i Bella Centret i marts og efterfølgende i april på den årlige Skolemesse i Aarhus, hvor Kongernes Samling for første gang deltog med en stand.

Målet for deltagelsen på messerne var at skabe et bredere kendskab til Læringsenheden samt at skabe et netværk af lærere, hvorfra vi kan indhente sparring til videre udvikling af vores formidling. Vi ønsker at være nærværende, relevante og engagerende både over for lærere og i vores undervisningstilbud. Netværket skal fremadrettet bruges til vidensdeling, samarbejde omkring kvalitetssikring af vores under-

visningsforløb og til at skabe viden om Kongernes Samling. På nuværende tidspunkt inkluderer netværket i alt 150 lærere fra hele landet, som vi holder kontakten med via kvartalsvise nyhedsbreve.

Omstrukturering

Året har desuden været præget af en omstrukturering i Læringsenheden, der muliggjorde en ansættelse af en ekstra udviklings- og undervisningsmedarbejder i en periode på 3 år. Sine Foght Kappel, der tidligere har været ansat i Læringsenheden som projektmedarbejder, og før det læringspilot, tiltrådte den nye stilling i juni 2019. Den nye stilling betyder, at vi kan styrke udviklingen af særligt børne- og familieaktiviteter samt yde en kontinuerlig kvalitetssikring af eksisterende læringsforløb og -aktiviteter, der kommer den samlede drift af enheden til gode. Alt sammen for at vi kan give vores gæster en endnu bedre oplevelse, når de besøger Kongernes Samling.

Skæbnestunder, Amalienborgmuseet

Efteråret i Læringsenheden har primært fokuseret på udviklingen af Amalienborgmuseets kommende fokusudstilling om Christian 10.s skæbnestunder, der vil tilføje et tematisk formidlingslag i Havesalen, Spisestuen og Christian 10.s arbejdsværelse. Anledningen er 100-året for Påskekrisen og Genforeningen, men også 80-året for Besættelsen og 75-året for Befrielsen. De fire begivenheder er af særlig betydning for Christian 10.s regentskab. Sideløbende med arbejdet omkring den konkrete udstilling arbejder Læringsenheden med at udvikle et formidlingsprogram i udstillingsperioden, der skal involvere museets gæster på nye måder. *Skæbnestunder* åbner i april 2020. Fra september 2019 er Louise Depner, stud.mag. i histo-

rie ved Københavns Universitet, blevet tilknyttet projektet som praktikant. Louise er tilknyttet arbejdet omkring formidlingsprogrammet, udviklingen af udstillingsformatet samt brugerundersøgelser på Amalienborgmuseet.

DAGLIGE OG SÆSONBASEREDE AKTIVITETER

Daglige aktiviteter i Læringsenheden rummer en bred vifte af forskellige læringstilbud. En stor del af enhedens virke er baseret på undervisning af elever fra uddannelsessektoren. I 2019 har 273 skoleklasser fra grundskoler og ungdomsuddannelser deltaget i et undervisningsbesøg på Rosenborg og Amalienborgmuseet. Børnehaver har deltaget i 21 undervisningsforløb. Dertil kommer 301 bookede aktiviteter for private grupper af voksne, rejseselskaber samt familier med børn. Omvisninger i særudstillingen *Eventyrdronningen* på Amalienborgmuseet, som havde sidste dag i foråret, bød på 100 faste, offentlige omvisninger samt omvisninger for 57 private grupper. Hver weekend tilbyder Læringsenheden faste offentlige omvisninger i Christian VII's Palæ og på Rosenborg, hvor vi har udbudt i alt 423 omvisninger, heraf 225 ferieaktiviteter for børnefamilier. Samlet set har Læringsenheden i 2019 afholdt 312 formelle læringsforløb for undervisningssektoren og 763 uformelle læringsforløb for vores øvrige gæster på Amalienborgmuseet og Rosenborg.

Ferieaktiviteter for børnefamilier og voksne (skoleferier og helligdage)

Nytårskur 1. januar på Amalienborgmuseet
Spørgestation ved læringspilot i Havesalen som en del af det større nytårsarrangement på museet 1. januar.

Vinterferie, uge 7 og 8
Familieomvisning og kroneværksted, *I røg og damp – i fodsporet på Christian 4.* To gange dagligt på Rosenborg. Daglige omvisninger for voksne i *Eventyrdronningen* på Amalienborgmuseet.

Påskeprogram
Familieomvisning og gækkebrevsværksted, *Kongelig gæk*, på Amalienborgmuseet to gange dagligt. Desuden daglig omvisning for voksne i *Eventyrdronningen* på Amalienborgmuseet. Familieomvisning og våbenskjoldsværksted, *Frederik 4.s hofskole*, på Rosenborg to gange dagligt.

Forårets helligdagsferier
Store bededagsferien: To daglige familieomvisninger med kroneværksted, *I røg og damp – i fodsporet på Christian 4.* på Rosenborg. Desuden daglige omvisninger for voksne i *Eventyrdronningen* på Amalienborgmuseet.

Kristi himmelfartsferien: Daglig familieomvisning med våbenskjoldsværksted, *Historier på ryggen* på Rosenborg.

Pinseferien: Daglig familieomvisning med våbenskjoldsværksted, *Historier på ryggen* på Rosenborg.

Sommerprogram:
Amalienborgmuseet: Daglige omvisninger for unge og voksne på engelsk, *Behind the Monarchy*. Dertil en ugentlig omvisning på dansk *Monarkiet i medgang og modgang*, som er en ny tema-omvisning. Desuden bød sommeren på Amalienborgmuseet på de faste offentlige omvisninger i Christian VII's Palæ onsdag-søndag.

Rosenborg: Daglig familieomvisning og kroneværksted, *I røg og damp – i fodsporet på Christian 4.* Daglig omvisning for voksne på engelsk, *The Best of Rosenborg Castle*, samt ugentligt for danske sommergæster.

Efterårsferieprogram
Amalienborgmuseet: Ekstra omvisninger i *Eventyrdronningen* for voksne.

Rosenborg: Daglig familieaktivitet med våbenskjoldsværksted, *Frederik 4.s hofskole*. I efterårsferien lancerede vi desuden en ny tema-omvisning, *Magtens*

ansigt, for vores voksne og unge publikum, dagligt hele ferien.

Juleprogram
PIST VÆK! Julejagt på Amalienborg. Daglige juleforløb for børnehaver og indskolingsklasser samt familier med mindre børn i adventsweekender op til jul. Igen i år har børn kunnet hjælpe vores maskot Hannibal med at finde de forsvundne kongelige juletraditioner på Amalienborgmuseet. Der blev både gået Luciaoptog igennem museet, danset om træet og tegnet julemærker.

Juletræet i Havesalen blev pyntet med traditionelt dansk julepynt og tyske julekugler. Træet var forsøgt genskabt ud fra tiden i 1920'erne, som det kunne have stået i julen hos kong Christian 10. og dronning Alexandra.

Øvrige aktiviteter

Åben Skole og Åben Dagtilbud
I skoleåret 2019/20 fik Læringsenheden bevilget 35 Åben Skole-forløb samt 14 læringsforløb for dagtilbud fra Københavns Kommune. Alle forløbene er gratis for københavnske folkeskoler og kommunale og private dagbehandlingstilbud samt daginstitutioner.

Kend dit land
I skoleåret 2019-2020 er Rosenborg med i Kend dit land, hvor 4.-klasser fra hele landet tager på dannelsesrejser i miniformat for at stifte bedre bekendtskab med deres land. Turen går her forbi Rosenborg, som er specielt udvalgt til at være en destination på rejsen. Ved årets udgang havde 40 klasser fordelt på 8 forskellige jyske kommuner booket et besøg i skoleåret 2019/20.

Erhvervspraktikanter fra grundskolen
Igen i år har vi haft fornøjelsen af elever fra grundskolen, der hver har tilbragt en uges erhvervspraktik i Kongernes Samling. I foråret havde vi Frederikke Isabella Bendixen fra Kirkebjerg Skole og i efteråret

Emma Aastrup Poole fra Valby skole og Oskar Harbo Valerius fra Sankt Joseph Søstrenes Skole i praktik. Alle tre har fulgt vores arbejde med formidling og undervisning i Formidlingsafdelingen, og som afslutning på deres praktik har de udviklet deres eget formidlingsprodukt.

Særlige arrangementer

Den Lille Kulturnat og Kulturnatten
I år afholdt vi hele to aftener i kulturens tegn, der udover Kulturnatten i oktober også bød på Den Lille Kulturnat for børn i marts. På Rosenborg kunne vores små kulturgæster gå i Christian 4.s overtroiske fodspor og udfordre deres skæbne i mødet med bl.a. knuste spejle i Marmorgemakket og forhindringsbane i Kongens gemak til arrangementet "Er du overtroisk?" for de 6-12-årige. På Amalienborgmuseet kunne vores yngste gæster lade sig fortrylle i dronningens eventyrlige teaterunivers til arrangementet "Træd ind i eventyret" for de 2-5-årige. Her opførte skuespiller Christian Rossil og musiker Ditte Rønn-Poulsen sanselege eventyr, hvor børnene blev inddraget i fortællingerne med udstillingen *Eventyrdronningen* som kulisse.

Til Kulturnatten i oktober kunne vores gæster opleve et mørkelagt Rosenborg, hvor musikere i historisk kostume gjorde oplevelsen ekstra stemningsfuld med musik fra renæssancen og barokken. På Amalienborgmuseet lød musikken i Gallasalen, og i Havesalen stod vores læringspiloter klar med spørgsmål og svar ved spørgestanden.

Fødselsdagsarrangementer på Rosenborg
Fra oktober kunne Læringsenheden tilbyde familier at holde deres børns fødselsdag på Rosenborg. Der kan vælges mellem to af vores nuværende forløb: *I røg og damp, i fodsporet på Christian 4. – med kroneværksted* og *Frederik 4.s hofskole - med våbenskjoldsværksted*. Helt særligt er det, når fødselsdagsgæsterne afslutningsvis bliver kronet eller slået til riddere



Vores museumsgæster stopper altid op og nyder synet af Luciabørnene, der går gennem Havesalen. Det lille Luciaoptog er en del af forløbet *PIST VÆK! – Julejagt på Amalienborg*, hvor børnene går på jagt efter spor af de kongelige juletraditioner. Forløbet findes både som undervisningsforløb og juleaktivitet for børnefamilier.

When our Lucia children walk through the museum, our guests always stop and enjoy the sight. The mini parade is part of the learning activity Vanished – Christmas Hunt in which the children search for traces of the royal Christmas traditions. The activity exists both as an educational activity and family activity.

i Riddersalen. Efter endt omvisning er der mulighed for at låne læringshuset til at bespise gæsterne med medbragt kage, saft og andet til at fuldende festlighederne.

Udviklingsprojekter

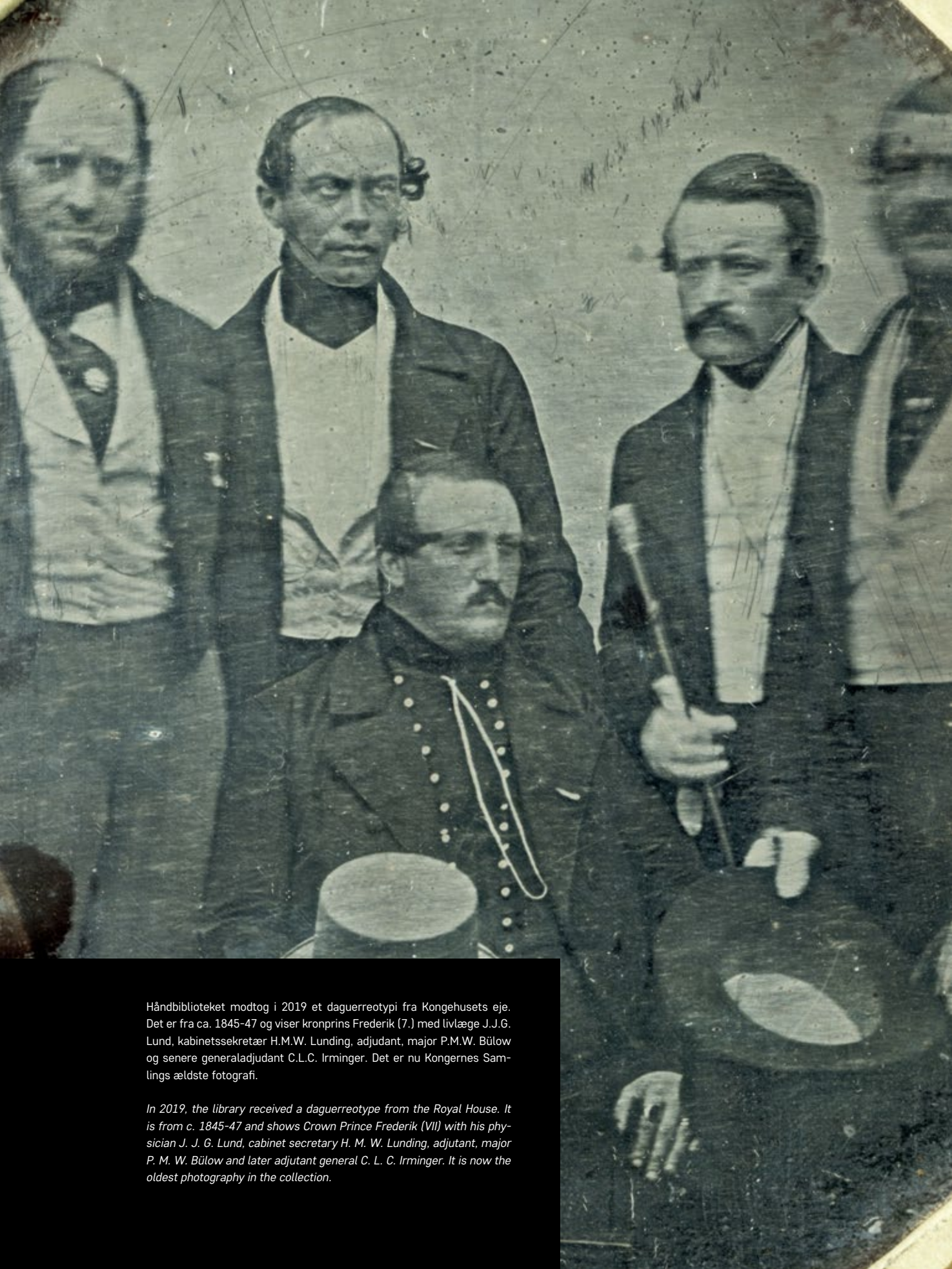
Valde: Kongernes Samlings nye maskot

I løbet af året har vi arbejdet på at udvikle en maskot til Kongernes Samling. Denne proces har resulteret i elefantordenselefanten Valde. Med Valde ønsker vi at give besøgsoplevelsen på Rosenborg og Amalienborgmuseet genkendelighed, personlighed og karak-

ter. Valde afspejler Kongernes Samlings ambition om at skabe et nærværende møde med vores mange besøgende. Valde vil blive en del af museumsoplevelsen i løbet af 2020.

Omvisninger for gæster med særlige behov

I år har vi i Læringsenheden arbejdet på at imødekomme vores gæster med særlige behov. Det er der kommet et forløb for døvblinde ud af. Udviklingen af en omvisning for gæster med særlige behov blev sat i søen pga. et stigende antal henvendelser om omvisninger fra såvel danske som udenlandske grupper af gæster med særlige behov relateret til nedsat syn og hørelse.



Håndbiblioteket modtog i 2019 et daguerreotypi fra Kongehusets eje. Det er fra ca. 1845-47 og viser kronprins Frederik (7.) med livlæge J.J.G. Lund, kabinetssekretær H.M.W. Lunding, adjutant, major P.M.W. Bülow og senere generaladjutant C.L.C. Irminger. Det er nu Kongernes Samlings ældste fotografi.

In 2019, the library received a daguerreotype from the Royal House. It is from c. 1845-47 and shows Crown Prince Frederik (VII) with his physician J. J. G. Lund, cabinet secretary H. M. W. Lunding, adjutant, major P. M. W. Bülow and later adjutant general C. L. C. Irminger. It is now the oldest photograph in the collection.

HENDES MAJESTÆT DRONNINGENS HÅNDBIBLIOTEK

Året 2019 har haft fokus på formidling af Håndbibliotekets store fotografisamling. De mange fotoalbum og tusindvis af løse fotografier, hvoraf en stor del i 2018 blev professionelt scannet, er ved at blive klargjort til formidling via en billeddatabase med delvist offentlig adgang og en vis grad af brugerinddragelse ift. identifikation af de gængs begivenheder, personer og steder. Databasen skal lanceres i løbet af 2020. Sideløbende forberedes en fysisk præsentation af fotografiet som medie i kongehuset.

Det overordnede fokus i årets arbejde har været at forbedre registreringen af Håndbibliotekets forskellige samlinger, ikke mindst hvad angår tingenes proveniens. Samtidig har Håndbiblioteket i højere grad end tidligere indgået i det daglige arbejde med samlingerne i Kongernes Samling som helhed, bl.a. ved at håndbibliotekaren har indgået som en del af inspektørgruppen i forhold til at udvikle både de faste og de skiftende udstillinger på Rosenborg og Amalienborgmuseet.

I sommeren gik arkivar Julie Mørk-Hansen på barsel. Som vikar ansattes Nanna Claudius Bergø, der er fortsat med ordningen og registreringen af Håndbibliotekets arkivalier og udklipssamlinger med fokus på materialer fra Christian 10. og dronning Ingrid. Nanna hjælper desuden med besvarelse af forespørgsler, katalogisering og andre af Håndbibliotekets løbende opgaver. Den løbende ordning og katalogisering af H.M. Dronningens private bogsamling i Christian IX's Palæ, som hører til Håndbibliotekets ansvarsområde og al-

mindeligvis varetages af Julie Mørk-Hansen, er overtaget af Mikael Bøgh Rasmussen i barselsperioden.

Studentermedarbejder Kristian Street har fortsat den elektroniske registrering af Christian 10.s omfattende bibliotek, så det bliver søgbart online på linje med den øvrige bogsamling.

En del foreninger og grupper har besøgt Håndbiblioteket i årets løb, herunder Foreningen for Boghåndværk, Drachmann-Selskabet, Dansk Forening for Bogbind og Det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie. En særlig opgave fik Håndbiblioteket i forbindelse med den italienske præsident Sergio Mattarellas officielle besøg den 8. oktober, hvor det via protokolchefen i Udenrigsministeriet var blevet spurgt, om Håndbiblioteket kunne fremvise og fortælle om nogle eksempler fra samlingen, der havde relation til dansk-italienske forbindelser. Det skete så under overværelse af bl.a. statsminister Mette Frederiksen i Håndbibliotekets lokaler på Christiansborg. Også en ekspræsident havde vi på besøg, da den forhenværende schweiziske præsident Pascal Couchepin besøgte Håndbiblioteket på Amalienborg den 21. marts.

Den 17. januar holdt Mikael Bøgh Rasmussen foredrag om Håndbiblioteket i Sognegården ved Lumsås Kirke. Ved Kulturnatten den 12. oktober havde Håndbiblioteket åbent for gæster, der kunne få et glimt af lokalerne på Beletagen i Christian VIII's Palæ og se en lille præsentation af kort over månen og over nattehimmelen



Håndbibliotekets ældste bog er den såkaldte "Nürnberg-krønike" (Liber Chronicarum), en verdenshistorie fra 1493 af Hartmann Schedel. Bogen er datidens mest omfattende illustrerede bog med 1.809 håndkolorerede træsnit. Her ses Gud Fader som skaber. Træsnittet er efter forlæg af Michael Wolgemut og måler 37,8 x 24,0 cm.

The oldest book in the library is the so-called "Nürnberg-Chronicle" (Liber Chronicarum), a world history from 1493 by Hartmann Schedel. The book is the most comprehensive illustrated book of its time with more than 1.809 hand-coloured woodcuts. On this page is God as creator. The woodcut is after a design by Michael Wolgemut and measures 37,8 x. 24 cm.

fra ca. 1680 til 1880. En god del af de over 2000 besøgende i palæet den aften nåede at kigge forbi. Håndbiblioteket var i Kulturen på P1 den 23. september og fik tre siders reportage i Berlingske Tidende den 13. november.

Den ene af Håndbibliotekets to frivillige bogbindsregistrarer, Mikael Kristensen, deltog i den 24. årskon-

gres for Arbeitskreis für Erschliessung, Erfassung und Erhaltung historischer Bucheinbände (AEB) den 10.–12. oktober på Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek i Göttingen.

Der har i 2019 været ca. 90 forespørgsler og ca. 300 besøgende i Håndbiblioteket.



Kig op! Mange af Rosenborgs historier og største kunstskatte sidder nemlig i lofterne; her fra omvisningen *Det bedste af Rosenborg*. De gæster, der ikke deltager i omvisningen, kan tage vores grundplanfolder med information om alle rum eller få mere udførlig information via vores mobilguide, der selvfølgelig også fortæller om slottets lofter.

Look up! Many of the castle's stories and greatest art treasures are in the ceilings like here from the guided tour The Best of Rosenborg. Guests not participating in the tour can take a leaflet with information on all of the castle's rooms or get more info via our mobil guide, which of course covers the roofs of the castle.

PUBLIKUM OG BESØGSTAL

D. 27. januar 2019 var ikke alene kold og mørk; den var også stille på Rosenborg. Faktisk var den med kun 323 besøgende årets mest rolige dag på slottet. Det står i skærende kontrast til d. 5. august, hvor vi havde hele 2.093 gæster. Altså mere end seks gange så mange besøgende.

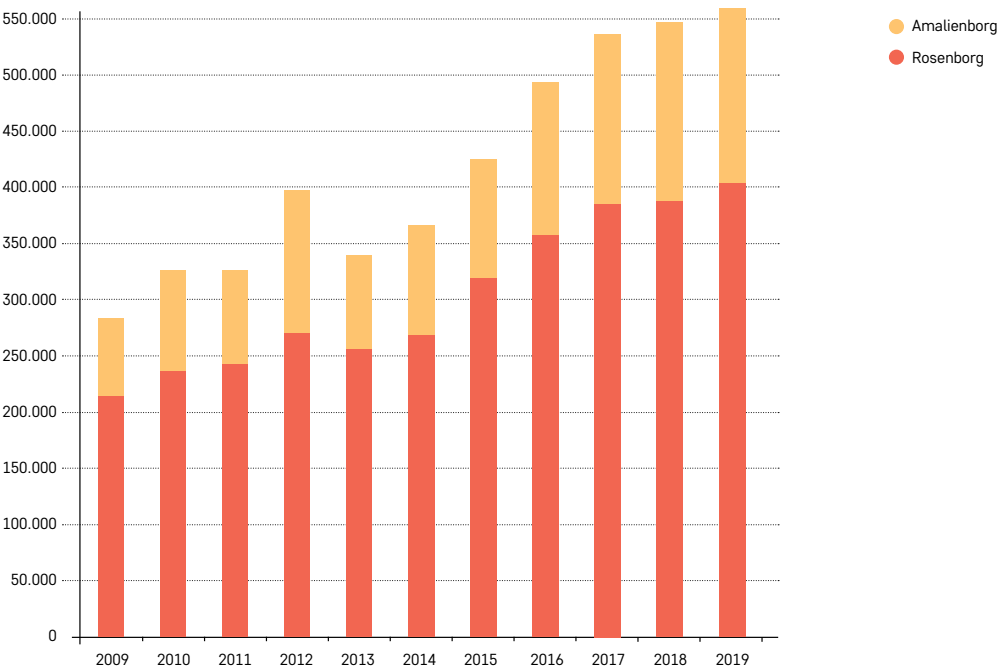
Samme billede med de store sæsonudsving gør sig gældende på Amalienborgmuseet, hvor besøgstallet svinger mellem 106 og 897.

På årsbasis er helhedsbilledet det samme på de to museer; nemlig besøgsfremsgang. Således steg besøgstallet til 559.554 fordelt på 154.560 besøgende på Amalienborgmuseet og 404.994 besøgende på Rosenborg i 2019. Det er en samlet stigning på 2,5 %. På Rosenborg er besøgstallet steget med 4,8 %, mens det på Amalienborgmuseet er faldet med 3,1 %.

I juni, juli og august har vi mere eller mindre nået vores maksimale kapacitet på Rosenborg, hvilket er mellem 60-65.000 gæster pr. måned. Det betyder, at væksten på Rosenborg ikke længere er højere end Københavns generelle turisme, som i 2019 lå på 4,5 %.

På Amalienborgmuseet havde vi et stærkere forår end i 2018 pga. særudstillingen *Eventyrdronningen*. Omvendt havde vi færre gæster i efteråret 2019 i forhold til efteråret 2018, fordi den nyåbnede *Eventyrdronningen* på det tidspunkt tiltrak særlig mange gæster.

2019 er det tredje år med tidsbestemte billetter på Rosenborg, og vi gør os fortsat erfaringer i forhold til billetsystem og adgangsbegrænsninger. Vi tilpasser løbende og har hele tiden for øje at optimere besøget for vores gæster.





CHRISTIAN 7.

Kongen der mistede sin forstand

Kongernes Samling



CHRISTIAN 6.

Den fromme bygherre

Kongernes Samling



FREDERIK 6.

Regent i en revolutionstid



FREDERIK 5.

Kongen der opgav at herske

Samling

I 2019 kunne Kongernes Samling føje fire titler til Kroneserien, der nu tæller sytten publikationer i alt. Bøgerne udgives i samarbejde med forlaget Historika og sætter spot på den kongelige historie. Samtlige titler er også udkommet på engelsk og kan købes i vores museumsbutikker samt hos boghandlere i hele landet.

In 2019, the Collection added four titles to the Crown series, which now counts 17 publications altogether. The books are published in collaboration with the publisher Historika and focus on royal history. All the titles are also published in English and can be bought in our museum shops and in book stores in Denmark.

PUBLIKATIONER

BOGUDGIVELSER

Jens Gunni Busck / Christian 6. – *Den fromme bygherre*. Engelsk udgave: *Christian VI: The Pious Builder*. Oversat af Peter Sean Woltemade. Redaktion: Axel Harms. Historika og Kongernes Samling 2019. 60 s.

Jens Gunni Busck / Frederik 5. – *Kongen der opgav at herske*. Engelsk udgave: *Frederik V: A Reign Without a Ruler*. Oversat af Peter Sean Woltemade. Redaktion: Axel Harms. Historika og Kongernes Samling 2019. 60 s.

Jens Gunni Busck / Christian 7. – *Kongen der mistede sin forstand*. Engelsk udgave: *Christian VII: The King Who Lost His Mind*. Oversat af Peter Sean Woltemade. Redaktion: Axel Harms. Historika og Kongernes Samling 2019. 60 s.

Jens Gunni Busck / Frederik 6. – *Regent i en revolutionstid*. Engelsk udgave: *Frederik VI: Ruler in an Age of Revolution*. Oversat af Peter Sean Woltemade. Redaktion: Axel Harms. Historika og Kongernes Samling 2019. 60 s.

ARTIKLER

Jørgen Hein / "Danmarks fjerde krone. Dronning Louises brudekrone 1743", *Historisk Tidsskrift* 119:1, 2019, s. 1-24.

Mikael Bøgh Rasmussen, Ebbe Holmboe og Mikael Kristensen / "Die Bucheinbände der Handbibliothek des Königs Christian VIII. von Dänemark (1786-1848)", *Einband-Forschung. Informationsblatt des Arbeitskreises für die Erfassung, Erschließung und Erhaltung Historischer Bucheinbände* 44 (2019), s. 37-50.

Mikael Bøgh Rasmussen, Ebbe Holmboe og Mikael Kristensen / "Kongeligt boghåndværk. Bogbindere i Christian den Ottendes Håndbibliotek", *Bogvennen 2019. Bøger, bogbind & historier*. København 2019, s. 48-71.

ANDET

Nanna Claudius Bergø / *Den civiliserede repræsentation. En undersøgelse af kongelige tegninger i 1800-tallet*. Kandidatspeciale i kunsthistorie ved Institut for Kunst og Kulturvidenskab, Københavns Universitet 2019.



Med nænsomme hænder udrullede vores konservatorer det store kroningstæppe. Tæppet er fra det sagnomspundne Isfahan og vævet med guldtråde. Ved de enevældige kongers salvinger har det ligget mellem salvingstronen og alteret, og var dermed for en stund tilbage ved sin rette plads foran salvingstronen for derefter igen at slumre videre på magasin.

With gentle hands our conservators rolled out the big coronation carpet. The carpet is from the fabled Isfahan and is woven with gold threads. When the absolute kings were anointed, it lay between the coronation chair and the altar. During Easter, it was back in its historic place in front of the coronation chair subsequently, it would return to storage.

UDSTILLINGER

Der er i det forløbne år gennemført en opgradering af formidlingen i kælderen under Rosenborg. Både udstillingen om pragtvåben og vin samt slottets elfenbens- og ravudstilling er nu blevet forsynet med informative tekstskilte, og lyssætningen er blevet gjort mere stemningsfuld ved hjælp af folier på de store montrers oversider.

I Skatkammeret er der blevet plads til en brudekrone fra Frederik 5.s dronning Louise, som hidtil har stået lidt overset på slottets første sal. Den er nu blevet forsynet med hermelinscant og er kommet til ære og værdighed.

I påsken havde publikum mulighed for at opleve samlingens fornemme samling af kroningstæpper. De meget skrøbelige tæpper kan kun udstilles meget kort tid ad gangen, og der vil sandsynligvis nu gå en årrække, før de igen kommer frem. Indtil da er de tilbage på magasin, hvor de er bedst beskyttet.

På Amalienborgmuseet har vi foretaget en gennemgang af udstillingernes samlede lyssætning og gennemført en række forsøg med forskellige lyskilder. Resultatet er blevet en ny og mere nænsom belysning – særligt i Havesalen og Christian 10.s spise-stue.



Medarbejderne hos Kongernes Samling er aktive i forhold til udadvendte aktiviteter og holder jævnligt foredrag rundt omkring i landet med emner, der relaterer sig til den kongelige historie. Vores medarbejdere laver også særomvisninger på museerne for danskere og udenlandske gæster.

The Collection's employees are often engaged in activities outside the museums and regularly give lectures around the country on topics relating to royal history. Our employees are also giving special guided tours in the museums for Danish guests and guests from abroad.

FOREDRAG OG SÆROMVISNINGER

Thomas C. Thulstrup /

- Rundvisning og oplæg for SLKE's Internationale kontor
- Oplæg for SLKE ifm. styrelsens personaledag på Frederiksborg Slot
- Foredrag for SLKE's personaleforening

Axel Harms /

- Omvisning på Rosenborg om formidling og udstillinger for hold af museologi-studerende fra Københavns Universitet
- Omvisning på Rosenborg for UNESCO's Nationalkommission

Jens Gunni Busck /

- "Christian 10. som genforeningskonge" på Idræthøjskolen Sønderborg

Tom Feilberg /

- Omvisning i Brede for personalet fra Museet på Koldinghus i forbindelse med deres personaletur
- Introduktion til praktisk møbelkonservering for den kulturhistoriske linje ved Konservatorskolen Det Kongelige Danske Kunstakademi
- Fremvisning af møbelkonserveringsværksted i Brede ved samlingens egen skovtur

Peter Kristiansen /

- Indlæg på Tekstilnetværkets årsmøde; "En seng på Rosenborg"
- Fremvisning af dronning Sophies anetavle i Nykøbing (F) for Heraldisk Selskab

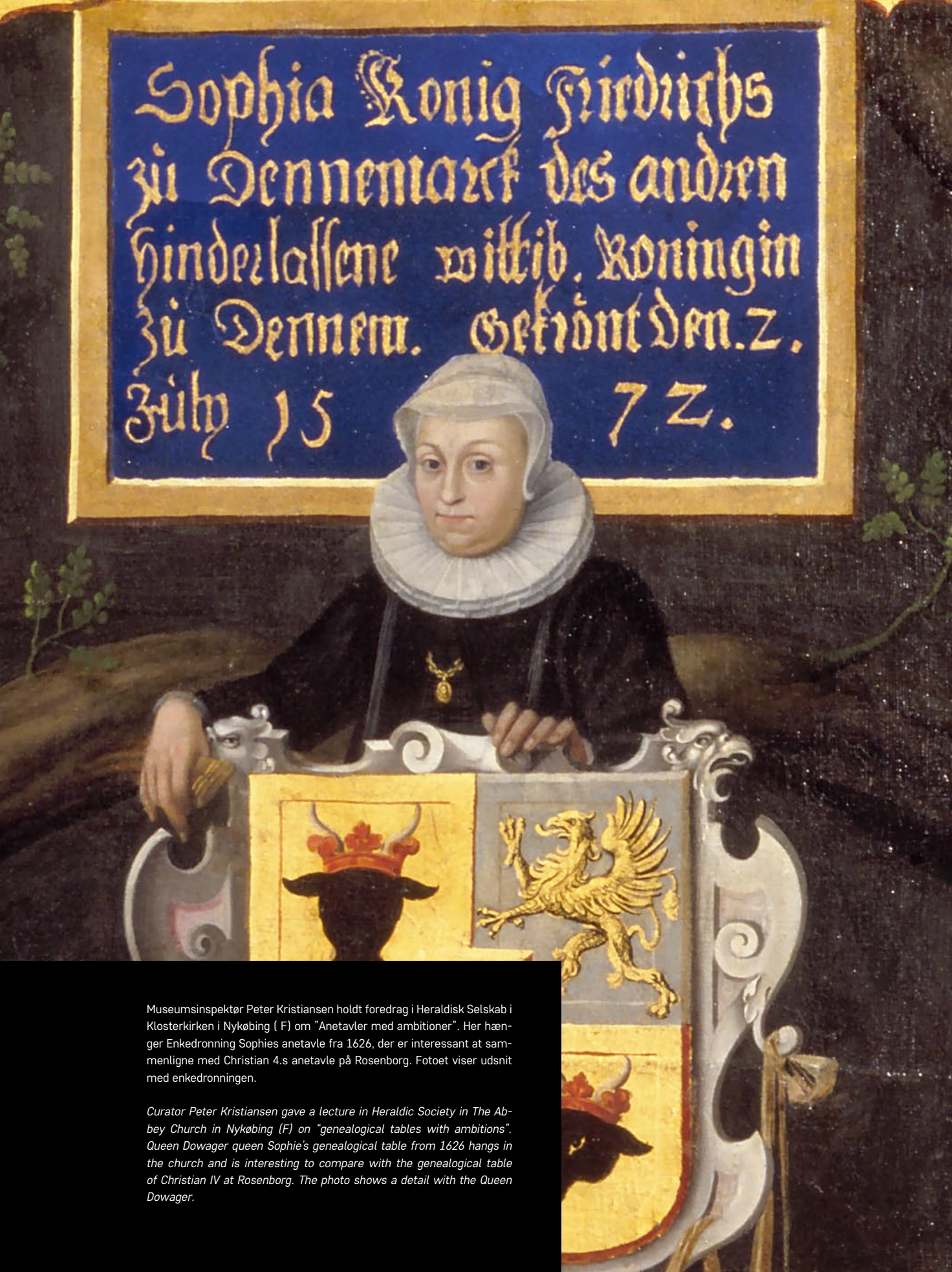
- Foredrag i Heraldisk Selskab om "Anetavler med ambitioner og lånte fjer i heraldikken"
- Omvisning for hoffets personale; ceremonimesteren, taffeldækkeren m.fl. på Rosenborg

Sissel Dreie Langkilde /

- Oplæg om børneformidling i historiske interiører ved MUSUND-konferencen "Det analoge museet – i en digital era" i Landskrona

Merethe Kjeldgaard og Anna Sparr /

- Arrangører af årets Seminar og Landsmøde i Dragt- og tekstilnetværket og viste i den forbindelse rundt på Rosenborg Slot samt afholdt et diskussionsoplæg omkring silketapetet i Christian 4.s skrivestue
- Gineundervisning for to konservatorer fra Konserveringscentret i Vejle.
- Studiebesøg i tekstilkonserveringen i Brede: Dr. Sussan Babaie, Andrew W. Mellon Reader in the Arts of Iran and Islam fra The Courtauld Institute of Art, samt 7 studerende fik fremvist Safavid-tekstiler
- Signe Thøgersen, Asgrimur Einarsson, Cecilie Gottfred Petersen, Emma Liva Taarsted Bremerstent har studeret genstande i museets samling i januar – april 2019 ifm. deres bacheloropgaver.
- Besøg af forfatter Pia Friis Laneth ang. kongelige brudekjoler
- Besøg af Cecilia Blixen (prinsesse Augustas tipoldebarn) Cecilia fremviste en familieejet kjole, der har tilhørt prinsessen, med henblik på donation



Museumsinspektør Peter Kristiansen holdt foredrag i Heraldisk Selskab i Klosterkirken i Nykøbing (F) om "Anetavler med ambitioner". Her hænger Enkedronning Sophies anetavle fra 1626, der er interessant at sammenligne med Christian 4.s anetavle på Rosenborg. Fotoet viser udsnit med enkedronningen.

Curator Peter Kristiansen gave a lecture in Heraldic Society in The Abbey Church in Nykøbing (F) on "genealogical tables with ambitions". Queen Dowager queen Sophie's genealogical table from 1626 hangs in the church and is interesting to compare with the genealogical table of Christian IV at Rosenborg. The photo shows a detail with the Queen Dowager.

- Besøg af Jimmy Mysander ang. perlestikkerarbejde på Christian 5.s karruseldragt
- Besøg af Emma Liva Taarsted Bremerstent ang. skolepraktik og kandidatspeciale
- Besøg af Kristina Augusta Møllemann Jensen ang. kandidatspeciale

Mikael Bøgh Rasmussen /

- Foredrag i Sognegården ved Lumsås Kirke
- Foreningen for Boghåndværk Drachmann-Selskabet
- Det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie
- Dansk Forening for Bogbind



H.K.H. Prins Joachim og et hold fra Nordisk Film besøgte os for at lave optagelser til tv-programrækken "Prins Joachim fortæller". Scenerne på Rosenborg handlede om den sidste enevældige konge, der blev salvet i Danmark, Christian 8., og foregik derfor i Riddersalen med salvingstrosnen.

HRH Prince Joachim and a team from Nordisk Film visited us to shoot sequences for the TV-program "Prince Joachim tells". The scenes from Rosenborg Castle were about the last absolute king to be anointed in Denmark, Christian VIII, and therefore took place in the Great Hall with the coronation chair

SÆRLIGE BESØG OG ARRANGEMENTER

1/1 Amalienborgmuseet holdt åbent for de mange forbipasserende københavnere og turister fra hele verden, der kom til Slotspladsen for at se Livgarden i galla. Museet bød på "Nytårskur" med levende musik og en mindre plancheudstilling, der fortalte om nytårets pligter og traditioner i kongehuset. Der var også mulighed for at besøge spørgestationen med en læringspilot i Havesalen.

1/2 Samlingen holdt nytårskur for alle ansatte, hvor vi i Havesalen mødtes til bobler og kransekage. Museumsdirektør Thomas C. Thulstrup orienterede os om ledelsens strategiarbejde, formidlings- og forskningschef Axel Harms fortalte om kommende formidlingstiltag og administrationschef Trine Klitgaard Bro lavede en præsentation af de nye værdier, som deltagerne herefter arbejdede med i en mini-workshop.

13-14/3 Læringsenheden deltog på Læringsfestivalen i Bella Center på stand nr. 220.

15/3 Den Lille Kulturnat. På Rosenborg kunne vores små kulturgæster gå i Christian 4.s overtroiske fodspor og udfordre deres skæbne i mødet med bl.a. knuste spejle i Marmorgemakket og forhindringsbane i kongens gemak. På Amalienborgmuseet kunne vores yngste gæster lade sig fortrylle ind i dronningens eventyrlige teaterunivers. Her fortalte skuespiller Christian Rossil og musiker Ditte Rønn-Poulsen eventyr med udstillingen *Eventyrdronningen* som kulisse.

20/3 Besøg af den spanske ambassadør i Danmark, H.E. Román Oyarzun Marchesi.

21/3 Den forhenværende schweiziske præsident Pascal Couchepin besøgte H.M. Dronningens Håndbibliotek.

10-11/4 Læringsenheden deltog på Skolemessen i Aarhus på stand nr. 311.

1/10 Rosenborg lagde hus til en temadag om "Nordisk samarbejde i historie- og danskundervisningen". Temadagen var arrangeret i samarbejde mellem Skoletjenesten Sjælland, Skoletjenesten Öresund og FALIHOS (Foreningen af lærere i historie og samfundsfag).

8/10 Fremvisning af genstande fra Håndbiblioteket for Italiens præsident Sergio Mattarella og statsminister Mette Frederiksen ved præsidentens officielle besøg i Danmark.

11/10 Kulturnatten. Her mørklagde vi Rosenborg, hvor musikere i historisk kostume gjorde oplevelsen ekstra stemningsfuld med musik fra Renæssancen og Barokken. På Amalienborgmuseet fyldte musikken i Gal lasalen, og i Havesalen stod vores læringspiloter klar med spørgsmål og svar ved spørgestanden. Kulturnatten blev besøgt af 814 store og små gæster på Rosenborg og hele 2366 gæster på Amalienborgmuseet.



Bertel Thorvaldsens forgyldte bronzefigurer af henholdsvis Hebe og Jason fra græsk mytologi bor til dagligt i Appartementssalen i Christian VIII's Palæ sammen med ni andre figurer og udgør Det gyldne tableau. De har imidlertid været på langfart til Galleria Italia, hvor de var med i en særudstilling om Thorvaldsen og Canova – og fik nye venner i museets store sale.

Bertel Thorvaldsen's gilt bronze figures of Hebe and Jason from Greek mythology normally stand in the Appartement Hall in Christian VIII's Palace together with nine other figures and constitute the Golden Tableau. However, they were on a long voyage in 2019, when they featured in a special exhibition on Thorvaldsen and Canova at Galleria Italia in Milan, where they made new friends in the big halls of the museum.

UDLÅN

27. september 2017 – 18. januar 2019: Museum Skanderborg, udstillingen *Holger Blom*: Dronning Ingrid's rosa Holger Blom-kjole med guldprykker fra besøget i Thailand i 1962 samt to hatteæsker.

10. april 2019 – 13. november 2019: Museet på Koldinghus, udstillingen *Prinsesse af tiden* H.K.H. Prinsesse Benediktes grønlandske dragt og kjole, kjoleliv og kappe fra H.M. Dronning Desirée af Sverige.

23. september 2019 – 31. april 2020: Museum Silkeborg, udstillingen *Eventyrdronningen*: Prinsesse Margrethes Gulnare-dragt. Fra dronning Ingrid's fotografisamling fotografi fra Teaterforestilling på Fredensborg 30.-31. maj 1954, programmer fra Teaterforestilling på Fredensborg 30.-31. maj 1954, program fra "Jardin Teatret" til "Hans og Grethe"-forestilling 1953,

Dronning Ingrid's Arkiv, *Drottningarnas* Tåg 1933. Billedserie lavet til Stadhusfesten for 'Dövas Vål', tre stk. af Frederik 9.s private fotoalbum og to fotografier, prinsesse Margrethe og prins Henrik til orientalsk kostumebal "Bal Oriental" hos Alexis, Baron de Redé i Palais Lambert i Paris, 5. december 1969.

14. oktober 2019 – 25. marts 2020: Gallerie d'Italia, Intesa Sanpaolo, Milano: – Art, Culture and Historical Heritage, udstillingen *Canova and Thorvaldsen, The Birth of Modern Sculpture*: To forgyldte Thorvaldsen-figurer fra Det Gyldne Tableau, Hebe og Jason.

H.M. Dronningens Håndbibliotek

12. oktober 2019 – 30. april 2020: Fotografier og fotoalbum til *Eventyrdronningen*, Museum Silkeborg.



Imellem optagelserne til tv-serien *"Frederik 9. Konge til alle tider"* stillede far og søn, Christian 10. og kronprins Frederik (9.) op til fotografering i Christian 10.s arbejdsværelse. Flere sekvenser blev optaget hos os, og tv-holdet blev næsten hjemmevant på museet, hvor de dog ikke gik i sutsko, men alle var iført blå putter.

In between the shootings for the television-series "Frederik IX. King of All Times father and son" posed for a photograph in the study of Christian X. Several sequences were shot in the museum, and the crew almost felt at home. However, they didn't wear their slippers, but blue shoe covers.

MARKETING OG PR

På PR- og marketingsiden har 2019 været endnu et spændende og begivenhedsrigt år i samlingens historie.

PR

Vi glæder os over den fortsatte interesse for at optage på museerne. Dels i form af flotte fotografier, som ses i magasiner og på websites verden over, dels i form af tv-optagelser, der indgår i rejseprogrammer og sågar i boligprogrammer og andre kulturelle sammenhænge.

Endnu større er glæden over historiske programmer, der bliver optaget hos os, idet de afspejler en stigende interesse for vores fælles historie. I år har museerne dannet ramme om hele seks programmer, der alle er sendt eller bliver sendt på DR.

DR har besøgt Amalienborgmuseet fire gange i foråret i forbindelse med optagelser til den kommende tv-serie om Frederik 9., *Frederik. Konge til alle tider*. I efteråret vendte DR tilbage, og denne gang drejede det sig om optagelser til tv-serien *"Grænseland"*, som DR sender i 2020 i anledning af 100-året for Genforeningen. Til begge tv-serier foregik optagelserne primært i Christian 10.s arbejdsværelse, og vi har spændt fulgt med på sidelinjen og nydt at se rummet blive vakt til live for en stund. I forbindelse med *"Frederik. Konge til alle tider"* har DR også produceret fire spinoff-debatprogrammer, der lægger sig op ad tv-seriens tematikker. Debatprogrammet *"Kampen om historien"* blev optaget i Havesalen i november.

På Rosenborg har vi haft besøg af H.K.H. Prins Joachim og et filmhold fra Nordisk Film, der optog en scene i Riddersalen, som skulle indgå i afsnittet *"Prins Joachim fortæller om vores demokrati"*. Vi har også lagt gemakker til programmet om Frederik 4. og hans ægteskaber, som var en del af programserien *"Kongelige eskapader"* og *"Jammers Minde"* fra programserien *"Mick Øgendahl og de store forfattere"*, begge sendt på DR. Til det sidste program kom både Christian 4., Leonora Christine, dronning Sophie Amalie, Frederik 3. og Corfitz Ulfeldt til optagelser i Christian 4.s vinterstue.

Fra international side har vi i år haft tv-hold på besøg fra Canada, Japan, Spanien og USA.

Vores Instagramside har haft vokseværk, og over 2.000 følger os nu. Tendensen er, at udenlandske følgere udgør en større og større skare blandt vores følgere. Vores Instagramside er på engelsk, men vores Facebookside er på dansk. Også vores Facebookside har haft fremgang i 2019, og det største hit på siden i forhold til likes var det smukt pyntede juletræ i Havesalen på Amalienborgmuseet. Årets mest populære post på Instagram var et billede fra Porcelæns-kabinetet med Flora Danica-servicet.

MARKETING

Vores marketingindsats har primært været fokuseret omkring to kerneområder i 2019; turistplatforme og familieaktiviteter for det danske publikum. Udenlandske turister har mødt budskabet om at udforske den kon-



I forbindelse med tv-serien "*Frederik 9. Konge til alle tider*" producerede DR også fire spin-off programmer under navnet "*Kampen om historien*", der gik i dybden med forskellige emner relateret til Frederik 9.s tid. Et af dem var om påskekrisen, og debatten foregik i Havesalen mellem tre historikere og med Adam Holm som vært.

Four spin-off debate programmes by the name "*The Fight for History*" accompanied the television-series "*Frederik IX. King of All Times*". During the debates themes relating to the time of Frederik IX were discussed. One of them took place in the Garden Room, where three historians discussed the Easter Crisis.

gelige historie på mange kontaktpunkter under deres rejse i Danmark; det være sig i magasinet på krydstogtskibet, i turistmagasinet på hotellet, i brochurer på caféer og hoteller, på store skærme i Kastrup lufthavn og i Copenhagen Visitor Center over for Tivoli.

Eftersom vores familieaktiviteter spiller en stor og stigende rolle, er en betydelig del af vores marketingsbudget målrettet det segment. I år har det drejet sig om forløb i vinterferien, påskeferien, forårets miniferier, sommerferien, efterårsferien og adventsweekenderne.

En stigende del af vores annoncering for det danske publikum foregår på Facebook. Det giver os mulig-

hed for at nå de målgrupper, som er relevante for vores budskab, og en ekstra bonus er, når besøgende kommenterer og giver feedback på vores annoncer, så vi er i bedre kontakt med vores brugere.

Selvom verden bliver mere og mere digital, lever vores foldere for henholdsvis Rosenborg og Amalienborgmuseet i bedste velgående, og vi har ikke reduceret oplaget i 2019. Igen i år har vi også lavet folderen "*Royal Tour*" i samarbejde med Christiansborg Slot. Her opfordrer vi byens turister til at udforske København til fods efter en angiven rute med fokus på de mange steder med kongelig tilknytning, de kan opleve undervejs.



Butikken/billetsalgets gyldne skær komplementerer varerne, men de gyldne toner i rummet sender også hilsener til museet og beletagens interiører. De lilla nuancer er fremtrædende i butikken/billetsalgsområdet, og her er det Appartementssalen og Det pompejanske gemak på Beletagen, der har fungeret som inspirationskilde.

The glow from the museum shop / ticket sale complements the goods, but the golden tones in the room also echo the museum and the interiors of the Piano Nobile. The purple nuances are predominant in the shop / ticket sale and the colour's source of inspiration is from the Appartement Hall and the Pompeian Chamber at the Piano Nobile.

BUTIK OG BILLETSALG

Som en del af Kongernes Samlings strategi fra 2019-2022 skal Amalienborgmuseet fremstå som moderne, relevant og engagerende. Vi ønsker, at gæsterne fornemmer, at de er i et kongeligt palæ, allerede når de træder ind i publikumsområdet – der hvor museumsbesøget starter. På baggrund af strategien og et stadigt stigende besøgstal var et af samlingens tiltag i 2019 at udvide og renovere butik og publikumsområdet, så det fremstår mere tidssvarende og indbydende. Vægge er revet ned, og området er nu over 100 kvadratmeter stort. Toiletter og garderobe er frisket op, og med hjælp fra arkitekt Tine Mouritsen har vi tilført museumsbutikken et kongeligt og samtidig moderne udtryk med tydelige paralleller til de forskellige værelser i museet. Interiøret er lavet i mørkt træ med detaljer i messing. Toppladerne på udstillingsmodulerne er lavet i sandsten, samme materiale, som er brugt på facaden på de fire palæer på Amalienborg.

Ønsker du at tage en del af museumsoplevelsen med dig hjem, giver butikkens udvalg af relevante kvali-

tetsprodukter dig mulighed for dette. Alt fra royale souvenirs og eksklusive varer til produkter fra kendte danske designere med kobling til det danske kongehus. Vi har også et stort udvalg af litteratur, som giver dig mulighed for at dykke ned i de kongeliges historie. Vores mål er at tilbyde alle gæster produkter, de kan få glæde af, og som samtidig kan være et godt minde om besøget hos Kongernes Samling. Vi sigter efter at styrke vores egenproduktion for på den måde at kunne tilbyde vores gæster flere eksklusive varer, som er særegne for stedet. Vi har igangsat spændende projekter med flere lokale producenter, der vil kunne findes i butikkerne i 2020.

For at styrke gæstens oplevelse har vi fortsat fokus på den gode service og rammerne for den. Vi udvikler løbende vores dygtige personale, så de får øget kendskab til varesortimentet samt øget bevidsthed om den gode service, så gæsterne oplever, at de får den bedste vejledning og modtagelse, når de vælger at besøge os.



Det var store flyttedag for malerierne i forgemakket i august. De store helfigursportrætter af Christian 9. og Louise blev flyttet til Havesalen med mere plads til at "udfolde" sig. Portræterne af kongeparrets børn blev flyttet over på den fritgjorte væg, der er vinduesfri. Her kommer Elisabeth Jerichau-Baumanns portræt af prins Frederik (8.) på plads.

It was big moving day for the paintings in the antechamber in August. The big full-length portrait of Christian IX and Louise were moved to the Garden Room with more space to unfold. The portraits of the Royal Couple's children were moved over to the now vacant wall. In the picture we see the portrait of Prince Frederik (VIII) by Elisabeth Jerichau-Baumann.

DRIFTSGRUNDLAG

Kongernes Samling, hvis vedtægtsbestemte navn er "De Danske Kongers Kronologiske Samling", er et kulturhistorisk museum og en selvejende institution, der er omfattet af og modtager statsligt driftstilskud i henhold til Museumsloven. Museet skal derfor opfylde lovens hovedformål, som er at "indsamle, registrere, bevare, forske og formidle" inden for det virkeområde, som museet dækker. Dette virkeområde er beskrevet i en række kongelige resolutioner siden 1854 og sammenfattes på følgende måde: "Med udgangspunkt i malerier, møbler og andre genstande, som har tilknytning til den danske kongefamilie, er samlingens formål at fremstille en del af danmarkshistorien fra Christian 4.s regeringstid til nutiden".

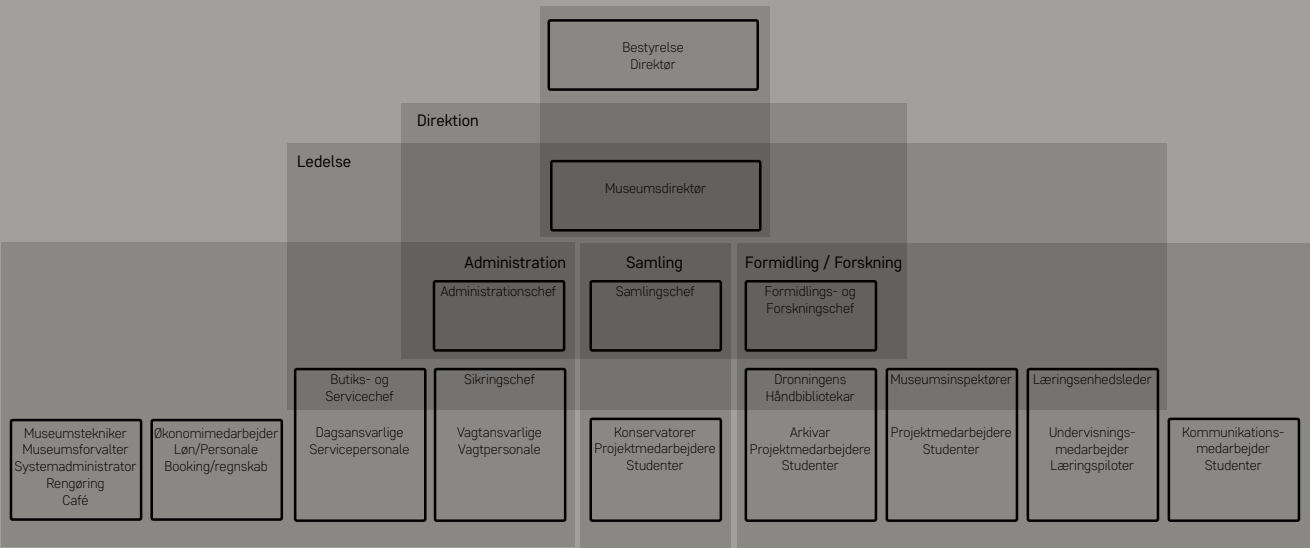
Kongernes Samling har til huse i bygninger, der ejes og drives af Slots- og Kulturstyrelsen. Takket være et tæt og godt samarbejde sikres det, at bl.a. vedligeholdelsesarbejde på bygningerne gennemføres så smidigt som muligt i forhold til museets mange gæster og hensynet til samlingerne. I 2019 har samarbejdet bl.a. fokuseret på ombygningen af dele af kælderen i Christian VIII's Palæ, så der kan blive væsentlig bedre forhold for publikum i billetsalg og museumsbutik. Dette arbejde er afsluttet i maj 2019.

En forudsætning for at opfylde museets hovedformål, lovkrav og forventninger er i første omgang, at det økonomiske grundlag er til stede. Museets driftsøkonomi er baseret på et statslig tilskud samt egne indtægter fra blandt andet entré, omvisninger og undervisning, butiksdrift samt i mindre omfang salg af tjenesteydelser som for eksempel rekvireret konservering. I 2019 udgjorde statstilskuddet ca. 17 % af den samlede indtægt. Museet er dermed et af de mest selvfinansierende i landet.

Museets drift udviser i 2019 et overskud på 0,9 mio. kr. Museet har i 2019 haft rekord mange besøgende, som har bidraget positivt til Kongernes Samlings resultat i 2019. Det har bl.a. gjort det muligt at investere i en renovering af butik- og publikumsområdet på Amalienborgmuseet. Et beløb der er fuldt afskrevet i anskaffelsesåret.

Overordnet set består museets indtægter af et statstilskud, der inkl. kompensation for gratis adgang til unge under 18 år, udgør 8,9 mio. kr. Indtægter fra butik- og cafédrift udgør netto 1 mio. kr. Den væsentligste indtægt er entré, som udgør 42,3 mio. kr. Museets største udgift er løn- og personaleudgifter; disse udgør 63% af de samlede udgifter. En anden stor udgift er indvendig vedligehold af bygninger. Museet bestræber sig på, at økonomien balancerer, og at have muligheden for at spare op til større projekter over flere år.

ORGANISATION



Organisationsdiagrammet afspejler vores struktur og en tredeling af ledelsesområderne i administration, samling og formidling/forskning. Dagligdagen er dog mere flydende med samarbejde omkring projekter på tværs af organisationen.

The organisation chart reflects our structure and a tripartite of the areas of mangement into administration, conservation and learning / research. However, the daily work life is less divided with cooperation across the organisation.

Et af udviklingsmålene i Kongernes Samlings strategi for perioden 2019-2022 er at styrke gæstens oplevelse på Rosenborg og Amalienborgmuseet. Dette gøres ved at arbejde med en bred vifte af elementer, der påvirker kvaliteten af besøget – fra den indledende kontakt på nettet eller i billetsalget til mødet med personalet og de fysiske rammer. I 2019 blev der sat flere projekter i søen, som skal understøtte ovenstående.

Vagt- og servicepersonalet er de medarbejdere, alle gæster møder på deres besøg. Medarbejderne har arbejdet med "Gæstens rejse" fra start til slut. De har givet input til, hvordan vi kan optimere gæstens oplevelse, så den bliver endnu bedre. Dette har blandt andet ført til, at Kongernes Samling har valgt at flytte museumsbutikken på Rosenborg til en mere synlig og attraktiv placering, som vil give gæsterne en bedre oplevelse af museumsbutikken, samtidig med at der kommer flere garderobereske til gæsterne. Yderligere er der kommet mange gode input til, hvordan vi kan forbedre informationsstrømmen til gæsterne; nogle er sat i værk, mens andre er på tegnebrættet. Medarbejdere har også været på besøg hos andre attraktioner og museer, hvor de har ageret "mystery shoppers", så vi kan lære af vores dygtige kolleger i faget.

Samlingen har i 2019 haft stor fokus på samarbejde og kommunikation, da samarbejdet og kommunikatio-

nen mellem medarbejderne er afgørende for at kunne give gæsterne en god oplevelse. Der har været afholdt to arrangementer for hele frontpersonalet med fokus på samarbejde – det ene med et oplæg om forandringer, forskellighed og fællesskab ved forfatter og foredragsholder Tommy Krabbe. God ledelse er afgørende for at skabe en god arbejdsplads, og det er vigtigt, at gæsterne også kan mærke, at Kongernes Samling er en god arbejdsplads. Derfor arbejder Kongernes Samling løbende med at klæde de daglige ledere i fronten på til deres rolle. I 2019 har de service- og vagtansvarlige arbejdet med den gode kommunikation – herunder værktøjer som aktiv lytning, den værdsættende samtale, assertionsteknikker samt konflikthåndtering. Dette er værktøjer, som fremmer samarbejde og dialog både i forhold til trivsel på arbejdspladsen og i forhold til mødet med gæsten.

Det er ikke kun i fronten, at gæstens gode oplevelse bliver formet, der sker også ting i kontorerne rundt omkring hos Kongernes Samling. Her er der også fokus på gæstens oplevelse fx i bookingen, hvor mange grupper dagligt serviceres. Der arbejdes hele tiden på at optimere arbejdsgange og processer i forhold til booking og IT, så gæsten oplever organisationen som professionel og imødekommende. Dette arbejde fortsætter i de kommende år, så Kongernes Samling forbliver relevant og engagerende til gavn for gæsterne og de mange dygtige medarbejdere.

BESTYRELSE OG PERSONALE

Bestyrelse

H.K.H. Kronprinsesse Mary
Kulturministeren

Direktør

Kammerherre, kabinetssekretær
Henning Fode

Direktion

Museumsdirektør Thomas C. Thulstrup
Samlingschef Andreas Grinde
Formidlings- og forskningschef Axel Harms
Administrationschef Trine Klitgaard Bro

Ledelsesgruppe

Direktionen
Museumsinspektør Birgit Jenvold (Fratrådt 31.05.19)
Museumsinspektør Jens Gunni Busck
Service- og butikschef Martine Norum
Sikringschef Mette Lohse

H.M. Dronningens Håndbibliotekar Mikael Bøgh Rasmussen
Museumsinspektør Peter Kristiansen
Læringsenhedsleder Sissel Dreijøe Langkilde

Konserveringen

Konservator Anna Kristina Sparr
Konservator Berit Møller
Konserveringstekniker Bodil Stau-ning (Fratrådt 30.04.19)
Konservator Merethe Kjeldgaard
Konservator Pernille Kokfelt
Konserveringstekniker Tom Feilberg

H.M. Dronningens Hånd-bibliotek

Studentermehjælper Kristian Street
Arkivar Julie Mørk-Hansen (Barsel)
Arkivar Nanna Claudius Bergø (Barselsvikar)
Frivillige projektmedarbejdere: Mi-kael Kristensen og Ebbe Holmboe

Kommunikation og Formidling

Studentermedarbejder Caroline Vorsholt Danielsen
Kommunikationsmedarbejder Jeanne Sølbeck
Udviklings- og undervisningsmed-arbejder Marie Nørreby Henriksen
Udviklings- og undervisningsmed-arbejder Sine Foght Kappel

Administration

Regnskabsmedarbejder Alma Ducheyne
Bookingmedarbejder Georgios Savvakis
Bookingmedarbejder Isabella Falsing
Sekretær Jette Sønderskov Vesterdal
Løn- og personalemedarbejder Mathilde Peters
Controller Tanja Neergaard
Teknik, IT, rengøring, café
Museumstekniker Erik Larsen
Museumsforvalter Jacob V. Madsen
Systemadministrator Claus Lund-by Jensen (Tiltrådt 18.02.19)

Rengøring varetages af firmaet "Alt i Ren"
Caféen ved Rosenborg: Forpag-tet af restauratør Marie Kure, Re-staurant Orangeriet, Kongens Have, under navnet: "The Garden Café, Rosenborg"

Servicepersonale

Alexandra Emborg (Tiltrådt 09.05.19)
Birgit Damgaard
Birgit Louise Schlieman (Fratrådt 31.10.19)
Birgitte Bardtrum Momme (Fra-trådt 30.04.19)
Casper Nexø
Christina Hansen
Ella Costello (Fratrådt 31.03.19)
Esther Madsen (Fratrådt 31.12.19)
Gitte Lærkedahl
Helen Hjertholm (Fratrådt 30.09.19)
Inge Lise Fürst
Kim Popp
Kirsten Trans Hedegaard
Lukas Eggers Knudsen
Maria Malling (Fratrådt 31.05.19)
Maria N. Madsen (Tiltrådt 16.04.19)
Mickey Holm
Natasja Bøgholm (Tiltrådt 08.07.19)
Nette Børkdal Ebbesen
Nikolaj Porskjær Andersen

Ninja Theuerkauf (Fratrådt 31.10.19)
Oline Quistgaard Bransner
Oscar Colding (Fratrådt 31.10.19)
Pernille Simonsen (Fratrådt 31.12.19)
Stephanie Brink (Tiltrådt 23.04.19)
Synne Tøjner (Tiltrådt 27.03.19)
Thomas Christensen
Ulla Puck (Fratrådt 31.08.19)

Vagtpersonale

Amalie Dyrby Stricker
Anne Hedeager Krag
Anne Mette Schou Jensen
Anette Bjørg Hansen
Bettina Løvendal Suddergaard
Bjarne Salling Pedersen
Bodil Aagerup
Christin Callesen
Dorte Lundby Glüsing
Hari Ram Singh (Barsel)
Henrik Verner Hestbæk
Inger Hansen
Jakob Madsen (Fratrådt 19.08.19)
Jens Peder Byrgesen
Jesper Østergaard Thomsen
Jon Andersen
Jon Bresler
Kai Bang
Karina L. Rasmussen
Kasper Greve
Kenneth Dürr

Kim Holmbom
Kyle Jakobsen (Tiltrådt 01.06.19)
Lisbeth Brask
Lise Dahl Christensen (Fratrådt 31.07.19)
Maja Schwaner (Tiltrådt 27.03.19)
Marina Felipa Nielsen
Martin Alyanak
Mette Andersen (Tiltrådt 23.04.19)
Mikkel Martensen (Fratrådt 30.06.19)
Niklas Herr
Oybek Rahmonov
Pauline Kehlet-Kjølson (Fratrådt 28.02.19)
Peter Samuelsen
Philip Olsson (Fratrådt 15.01.19)
René Bobirk (Fratrådt 31.01.19)
Sanne Vibeke Mejer
Sergei Frank
Shaikh Ali Noor
Søren Asp
Taeko Møller
Tom Frøstrup (Fratrådt 01.02.19)
Vibeke Søndergaard

Læringspiloter

Andreas Domino Asmussen (Tiltrådt 01.09.19)
Anine Ida Thorlacius
Casper Thorhauge Mønsted
Casper Lindblad Andreasen (Fratrådt 13.08.19)



Hit med elastikken! På personalemødet i oktober havde vi besøg af en fysioterapeut, der skulle vise os alle nogle enkle træningsøvelser, som var særligt gode for skulder og ryg. Øvelserne var med træningselastik, så pladsen blev noget trang, men alle fik afprøvet den lille serie og fik efterfølgende en elastik med tilbage.

Get your rubber band ready! At the staff meeting in October we were visited by a physiotherapist who showed us some exercises, particularly minded for the shoulders and back. Though the space was limited, everybody got to try the mini-series and could bring the rubber band with them back home or to the office.

Elizabeth Aagren Mikkelsen

Jesper Berdiin Bracht

Kristian Aarup

Louise Cecilie Nielsen

Louise Kjærgaard Depner

Lukas Bruun Pedersen (Fratrædt 31.08.19)

Lydia Skov Jørgensen

Marie Kastrup Sørensen (Tiltrædt 01.11.19)

Nete Bier Kirkegaard

Victoria Sophie Percy-Smith

Omvisere

Birgitte Bardtrum Momme

Nette Børkdal Ebbesen

Steffen Løvkjær

Desværre måtte vi med stor beklagelse sige farvel til to medarbejdere i 2019.

Vores kære kollega Jon Bresler gik bort efter længere tids sygdom. Jon var ansat som vagt ved Kongernes Samling, hvor han samvittighedsfuldt passede på vores mange genstande. Jon var en skattet kollega som er savnet af os alle.

Kim Popp gik bort efter kort tids sygdom, og det var et stort chok for alle der arbejdede sammen med ham. Kim var en vellidt medarbejder og en god kollega, der spredte smil og glæde. Han havde altid en god historie at fortælle,

som kunne sætte gang i tanker og samtaler, og han vil blive savnet for sit glade og milde væsen.

Samarbejdsudvalget

I 2019 har arbejdet i samarbejdsudvalget hos Kongernes Samling været præget af, at medlemmerne på medarbejdersiden har været på valg, og der har derfor været stor udskiftning. I første halvdel af året, hvor det stadig var det gamle samarbejdsudvalg, havde vi fokus på at følge op på værdigrundlaget, og hvordan vi som samarbejdsudvalg efterlever vores værdier. Desuden har vi drøftet sygefravær og kompetenceudvikling.

I september 2019 startede udvalget op med flere nye medlemmer, og vi har her drøftet og godkendt en ny forretningsorden samt sat medlemmerne grundigt ind i samlingens økonomi, budget 2020 og projektportefølje. Yderligere har vi drøftet, hvordan vi afholder medarbejderudviklingssamtaler samt udviklet et nyt og forbedret skema til dette.

Arbejdsmiljøudvalget

Kongernes Samling har i 2019 haft besøg af Arbejdstilsynet. Besøget gik godt – og tilsynet havde nogle gode råd til, hvordan vi med små ændringer kunne forbedre arbejdsmiljøet. På den baggrund har vi blandt andet haft fokus på at få sat gelænder på en trappe, en fodstøtte til medarbejderne i Skatkammeret samt bedre forhold på billetkontoret på Rosensborg. Vi har afsluttet en større

ombygning af butik- og publikumsområdet på Amalienborgsmuseet, og her har arbejdsmiljøudvalget også haft en rolle i at få skabt et godt arbejdsmiljø. Desuden har der været mange forslag til forbedringer af de fysiske arbejdsforhold for vagtgruppen, det kan til tider være svært at efterkomme alle ønsker på grund af bygningernes fredning, men tiltag, som er sat i værk, er: Tilskud til såler, bedre omklædningsrum samt tilskud og fleksibilitet i forhold til beklædning. Yderligere har udvalget drøftet og godkendt politikker for stress, mobning og chikane, som alle er blevet inkluderet i samlingens personalehåndbog.

Personaleekskursion

Årets personaleekskursion d. 29. april startede i det københavnske og endte i det nordsjællandske. Vi mødtes på Nationalmuseet, hvor museumschef Anni Mogensen bød velkommen i Riddersalen. Derefter blev vi inddelt i hold og kom på omvisninger i udstillingerne "Mød danskerne" og "Mød vikingerne". Herfra kørte vi i egen bus til Brede, hvor vi besøgte vores konserveringsværksted og magasin. Vejrguderne var med os på dagen, og frokosten kunne nydes i det fri ved Det kinesiske lysthus. Vi fortsatte derefter i bus til Trepilælågen, hvorfra vi gik til Eremitageslottet i solskin og mødte dådyrene på vores vej. Vi besøgte slottet i hold og nød de smukke interiører samt den eventyrlige udsigt.

KURSER, KONGRESSER, MØDER

THOMAS C. THULSTRUP

Dresden. Studietur og møder på Grünes Gewölbe

Studiebesøg i München, med Specialmuseumsforeningen

Åbning af "Prinsesse af tiden – H.K.H. Prinsesse Benedikte 75 år" på Koldinghus

Deltagelse i Generalforsamling i "Résidences Royales" i Monaco.

Møder på De Kongelige Spanske Samlinger, Madrid

Møde på Sölring Museen, Sylt

Deltagelse i åbning af ny fløj, Residenzschloss, Dresden

Møder i Stiftung Preussische Schlösser und Gärten Berlin-Brandenburg, Potsdam

Studietur for direktionen med besøg på bl.a. Nationalmuseum, Stockholm

Studietur, Paris

TRINE KLITGAARD BRO

Seminar: Ledelsesmetoder og de tre styringsfelter, Netværksmøde i F5

Seminar: Forhandling, Dansk Magisterforening

Seminar: Ledelsestrends 2019, Mannaz

Akademikernes ledelsesmøde 2019 – Ledelse på tværs af fag

Certificeret i DISK-profilering, Persolog

HR i en transformationstid – HR-tendenser, Visma

Workshop: Half-Double, agil projektledelse, Implement

Workshop: The Business of Culture – resilience som strategisk værktøj, Dansk Industri

Seminar: Få fod på forandringerne, Dansk Magisterforening Tieto Videndage 2019

AXEL HARMS

Generalforsamling i Association des Résidences Royales Européennes, Monaco

Bestyrelsesmøder i Association des Résidences Royales Européennes, på Schönbrunn, Wien og Château de Versailles, Frankrig.

Studietur til Tate Modern, British Museum, V&A og Dennis Severs' House, London

Studietur til Kungliga Slottet, Livrustkammaren og Nationalmuseum, Stockholm

Bestyrelsesmøder i Cruise Copenhagen Network

MARIE NØRREBY HENRIKSEN

Skoletjenesten Sjællands udbudte studiegruppe "Podcast – formidling om teori og praksis i eksterne læringsmiljøer gennem podcast"

Temadag "Pædagogiske metoder i eksterne læringsmiljøer"

SINE FOGHT KAPPEL

Skoletjenesten Sjællands udbudte studiegruppe "Æstetiske læreprocesser"

Temadag "Pædagogiske metoder i eksterne læringsmiljøer"

MERETE KJELDGAARD
NKF Tekstil Konserverings Gruppen

PH seminar hos Buch & Holm

Historical Weaving Conference i Den Gamle By

ICOM-CC Textile Meeting

PERNILLE KOKFELT

Mechanical objects of Royal Residences. Association of Royal Residences Europe (ARRE),

Palácio Nacional de Maфра, Portugal

MIKAEL KRISTENSEN

Årskongres for Arbeitskreis für Erschliessung, Erfassung und Erhaltung historischer Bucheinbände (AEB) på Niedersächsische Sta-

ats- und Universitätsbibliothek i Göttingen

PETER KRISTIANSEN

MUSUND-konference på Museet i Landskrona med temaet "Det analoge museum"

Nationalmuseets årlige kirkedag nr. 3

Tekstilnetværkets årlige landsmøde med bidraget "En seng på Rosenborg"

Seminar om Hofkultur på Koldinghus

SISSEL DREIØE LANGKILDE

Skoletjenesten Sjællands udbudte studiegruppe "Uderum, kilder og historisk metode"

Skoletjenesten Sjællands temadage "Når elever lærer gennem genstandsfeltets metoder"

Temadagen "Lærende evalueringer"

Konference om "Åben skole som en særlig pædagogisk mulighed"

METTE LOHSE

Opsamlingsmodul: Eksamineret sikringsleder®
Eksamen: Eksamineret sikringsleder®

Inspirationsdag om sikkerhed

MIKAEL BØGH RASMUSSEN

European Court Librarians' Network meeting, Oslo, Det Kongelige Slott

ANNA SPARR

NKF Tekstilkonserveringsgruppen

PH-seminar hos Buch & Holm

Historical Weaving Conference i Den Gamle By

ICOM-CC Textile Meeting

JEANNE SØLBECK

"Masterclass on Social Media" arrangeret af Association des Résidences Royales Européennes, La Granja de San Ildefonso, Spanien.

TILLIDSPOSTER OG MEDLEMSKABER

THOMAS C. THULSTRUP

Næstformand, Hempel Kulturfond

Medlem af bestyrelsen, Experimentarium

Medlem af Tænketank for Specialmuseer

Medlem af Kulturklubben

TRINE KLITGAARD BRO

Medlem af ledelsesnetværk i Dansk Magisterforening

Mentor for unge ledere i Dansk Magisterforening

Medlem af netværk: Kulturinstitutioner: Strategi, ledelse og kommercielle aktiviteter

Medlem af HR-netværk, Dansk Industri

Medlem af netværk: Administrationschefer – Danske Museer

ANDREAS GRINDE

Medlem af aftagerpanelet ved Konservatorskolen, Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering

Medlem af Konservatorskolens censorkorps

Medlem af ICOM-CC, Nordisk konservatorforbund

AXEL HARMS

Vicepræsident i Association des Résidences Royales Européennes

Medlem af ICOMs DEMHIST – Historic House Museums

Suppleant i bestyrelsen for Copenhagen Cruise Network

Medlem af Samarbejdsgruppen i Copenhagen Card-samarbejdet

Medlem af Parkmuseernes kon-taktgruppe

Medlem af Kulturklubben

TOM FEILBERG

Medlem af ICOM-CC

Medlem af Nordisk Konservatorforbund

Studiekreds om træ med deltagere fra Rosenborg, hoffet og Nationalmuseet

Snedkertechnologi-studiekreds med deltagere fra Nationalmuseet, Frederiksborg, Rosenborg, hoffet og flere privatpraktiserende møbelkonservatorer

JØRGEN HEIN

Medlem af Selskabet for Dansk Kulturhistorie

Medlem af Det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie

Medlem af Selskabet for Historie, Litteratur og Kunst

Editorial adviser for the Journal of the History of Collections, Oxford University Press. Fellow of the London Society of Antiquaries

MERETHE KJELDGAARD

Medlem af ICOM-CC tekstil

Medlem NKF Tekstilkonserveringsgruppen

Medlem af Dragt- og tekstilnetværket

Medlem af CIETA

PETER KRISTIANSEN

Medlem af bestyrelsen og kasserer for Foreningen til Gamle Bygningers Bevaring

Medlem af bestyrelsen for Kulturnatten i København

Medlem af styregruppen for "Museerne omkring Øresund"

(MUSUND)

Medlem af bestyrelsen for Heraldisk Selskab

Medlem af redaktionsrådet for Heraldisk Tidsskrift

Medlem af Parkmuseernes udstillingsgruppe

Medlem af den af Slots- og Kulturstyrelsen nedsatte Referencegruppe for Kongens Have

BERIT MØLLER

Medlem af ICOM-CC

Medlem af Konservatorskolens censorkorps

MIKAEL BØGH RASMUSSEN

Selskabet til Udgivelse af danske Mindesmærker, bestyrelsesmedlem og sekretær

Selskabet for dansk Kulturhistorie, sekretær

Medlem af Det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie

Medlem af Nordic Network for Renaissance Studies

Medlem af Center for Renæssancestudier

Medlem af Premodern Diplomats Network

Medlem af Sensory Studies Research Directory

Medlem af The Society for European Festivals Research

Medlem af Dansk Kunsthistorikerforening

Medlem af ICOM – International Council of Museums (ICLCM - Literary Museums)

Mikael Bøgh Rasmussen er gæsteforelæser i renæssancekundskab ved Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, Københavns Universitet, og i kunsthistorie ved Institut for Kunst og Kulturvidenskab, Kø-

benhavns Universitet.

Medlem af det kunsthistoriske censorkorps

Fagfællebedømmer på bl.a. Historisk Tidsskrift

ANNA SPARR

Medlem af ICOM-CC tekstil

Koordinator i NKF Tekstilkonserveringsgruppen

Medlem af Dragt- og tekstilnetværket

Medlem af CIETA

SFT

JEANNE SØLBECK

Medlem af Parkmuseernes kommunikationsgruppe



Armeret med pandelygte, vatpinde, gummihandsker og ekstremt nænsomme fingre støver konservator Pernille Kokfelt Flora Danica af. Blomsteropsatserne er særligt udsatte for støv, idet det nemt falder ned mellem de ekstremt tynde porcelænsblomsterblade, hvorfra det også er svært at fjerne støvet igen.

Equipped with a headlight, cotton buds, rubber gloves and extremely gentle fingers conservator Pernille Kokfelt dusts off the Flora Danica. The flower comports are particularly sensitive to dust, as it easily sinks down and in between the extremely thin flower leaves from which it is also difficult to remove it again.

MUSEETS MEDLEMSKABER

Arlis Norden (Art Libraries Society Norden)	IIC, The International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works
ARRE, Association des Résidences Royales Européennes	Kulturklubben, København
Association of Castles and Museums around the Baltic Sea	Kunstkonserveringen
CIETA	Måltidspuljen
CODART, Dutch and Flemish art in museums worldwide	NKF, Nordisk Konservatorforbund
Dansk Bibliotekshistorisk Selskab	NKF-tekstilgruppe
DBI - Dansk Brand- og Sikringsteknisk Institut	ODM, Organisationen af Danske Museer
Dragt- og tekstilnetværket	Ordenshistorisk Selskab
Foreningen for Boghaandværk	Royal European Librarians
Foreningen Kulturnatten i København	Samfundet for Dansk Genealogi og Personahistorie
Forskningsnetværket "1800-tallet"	Selskabet for Københavns Historie
Heraldisk Selskab	SFT Svenska Föreningen för Textilkonservering
Historisk Samfund for Sønderjylland	SKM, Skandinavisk Museumsforbund
ICOM, International Council of Museums	Specialmuseumsforeningen
ICOM-CC, International Committee for Conservation	VIDA (Viden, Information, Dokumentation, Arkiv)
ICOM, ICFA – International Committee for Museums and Collections of Fine Arts	VDR, Verband der Restauratoren
	Våbenhistorisk Selskab



Nutiden møder fortiden hver dag på museerne. Og vi er i konstant bestræbelse efter at optimere mødet. Det være sig i forhold til besøgsrammerne/faciliteterne, men i høj grad også i forhold til formidlingen af en verden af i går, der på mange måder er så forskellig fra vores, men alligevel også så lig.

The present meets the past every day at the museums. And we constantly endeavour to optimise this meeting. That goes for the facilities but indeed also for the communication of a world of yesterday which in many ways is so very different from ours, and yet again so alike.

SUMMARY

2019 was a busy a year at The Royal Danish Collection, not least because of a record number of visitors, with in all 559,554 between Rosenborg and The Amalienborg Museum. At the same time, it was a year in which we focused on executing the aims formulated in the Strategy for 2019-22, 'The Royal Danish Collection — a relevant and engaging cultural institution', including the task of revitalising the visitor experience at the Amalienborg Museum.

As part of the efforts to revitalise visiting The Amalienborg Museum, we opened our new shop and ticket sales area in May 2019. The Royal Danish Collection is now able to receive visitors in a welcoming and much larger shop, where there is space to both service the many visitors and present the products on sale in an attractive manner. On the *piano nobile*, the well attended special exhibition *The Fairy-Tale Queen* closed on 19 May 2019, but only in order to packed and transported to Silkeborg Museum, where it opened in an adapted form on 12 October 2019. Here visitors will be able to see HM The Queen's many costumes and her creative scenography until 13 April 2020.

Work has also been done to return the decor of The Garden Room in Christian VIII's Palace to a more authentic look, allowing the room to stand out more clearly for what it is, the palace's beautiful — and only surviving — rococo room. The room previously known as the 'Gold Cage', a chamber that contained jewels and precious craftwork with ties to the House of Glücksburg dynasty of the Danish royal family, was closed in 2019 and opened in 2020 as *The Fabergé Chamber*, now with an focus on Russian jewelry from 1860-1917.

In HM The Queen's Reference Library, which is also situated Christian VIII's Palace, we focused in 2019 on scanning the Collection's thousands of photographs, in relation to a future image database which will be partly accessible to the public. As part of greater integration of the Reference Library into The Royal Danish Collection, the Library will also be part of a number of upcoming communications projects.

The Learning Centre was busy once again in the past year, developing and holding education and communication programmes for a broad target group both at Rosenborg and The Amalienborg Museum. There is a constant focus on new communication strategies and activities that have a broad appeal.

At Rosenborg we are dedicated to continually increasing our knowledge about the Collection and its history, just as we have complemented the Collection with relevant new acquisitions and published four books, about Christian VI, Frederik V, Christian VII, and Frederik VI respectively.

The conservation tasks regarding the museum's collection are extensive and demand great and engaged efforts. In 2019 we completed an extensive condition report and collection survey of the objects at Rosenborg, the Amalienborg Museum and our storage facilities. In addition there is task of assessing the conservation needs of in all 200 costumes, including coronation robes and dresses.

For a workplace such as The Royal Danish Collection, with its many different professions, skill sets and departments, it is important to constantly focus on in-

creasing well-being and collaboration across the organisation. This was indeed also worked on during 2019 through various initiatives, just as leadership and employee development was in focus. The Royal Danish Collection is favoured with a large and dedicated team of employees with significant skill sets within their individual fields. To not only strengthen

but also put these skills into play is beneficial to the entire organisation, and is an important focus area.

We extend a big thank you to HM The Queen and the rest of the royal family for the great and constant support and interest they show in The Royal Danish Collection.

Fotografliste til årsberetningen:

Kongelig amatørfotograf, Caroline Vorsholt Danielsen, Peter Kristiansen, Jeanne Sølbeck, Peter Nørby, Nanna Claudius Bergø, Iben Kaufmann, Rigmor Mydtskov, Anna von Lowzow, Maurizio Tosto, Martin Sølyst.

Det kongelige amatør fotografi viser Christian 9.s familie, der er ved at gøre sig klar til fotografering på Fredensborg Slot, ca. 1899. På billedet ses bl.a. kronprins Frederik (8.), prinsesse Marie af Orléans, storfyrstinde Olga af Rusland, prinsesse Louise af Schaumburg-Lippe, prins Valdemar, kronprinsesse Lovisa, Christian 9., prinsesse Alexandra af Wales, Prins Georg af Grækenland og prinsesse Thyra. I H.M. Dronningens Håndbibliotek findes en stor samling af officielle og private fotografier af kongehuset. Registrering og digitalisering af denne samling er en af hovedaktiviteterne i disse år i Håndbiblioteket.

The royal amateur photograph shows the family of Christian IX who is getting ready for a photo shoot at Fredensborg Castle circa 1899. In the picture we see Crown Prince Frederik (VIII), Princess Marie of Orléans, Grand Duchess Olga Alexandrovna of Russia, Princess Louise of Schaumburg-Lippe, Prince Valdemar, Crown Princess Lovisa, Christian IX, Princess Alexandra of Wales, Prince George of Greece and Denmark, and Princess Thyra. HM the Queen's Reference Library houses a great collection of official and private photograph of the Royal House. At the moment, the registration and digitalization of this collection is one of the main activities in the reference library.

